Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ...-һээ гарана | № 241 (16464) | 1983 оной октябриин 20, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

Коммунистнууд! Партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин ба июниин Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй манлайда дабшагты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа).

ТАРЯА ХУРЯАЛГА 83

ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААХА ТҮСЭБӨӨ ОЙРЫН САГТА СҮМ ДҮҮРГЭЕ!

АМЖАЛТА ТҮГЭСӨӨР

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна үдэрэй урда тээ Захааминай районой тарияашад, механизаторнууд таряа хуряаха харюусалгатай хүдэлмэрнүүдээ амжалтатайгаар дүүргэбэ. Хамниин совхозойхид энэ шухала кампаниия бүри октябриин 3-да түгэсхэһэн байна.

Районой тарияашад энэ жэлдэ, нёдондонойхидо орходоо, 20 процентээр ехэ талмайда ороһото ургамалнуудые тариһаншье һаа, хуряалгаяа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ эртүүр дүүргэжэ шадаа.

Иимэ ажалай дүн яагаад туйлааб? Ажахынуудай механизаторнууд тон шухала хуряалгынгаа хүдэлмэринүүдые эмхитэй һайнаар үнгэргөө бшуу. Харацайн совхозой тарияашад Андрей Клаузов, Бэлигто Цыренжапов, Михайловкын совхозһоо Сергей Будаев, Виктор Зарубин, Хамниин совхозһоо Николай Раднаев, Михаил Тюлюханов гэгшэдые онсолон тэмдэглэхээр.

Совхозуудай механизаторнууд байгша ондо 6378 гектар тарялан дээрэһээ 59,6 мянган центнер ороһо хуряагаа.

Мүнөө эндэ һолоомо суглуулжа һүрилхэ, хорёолхо, намарай паар хахалха хүдэлмэрнүүд амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна.

Д. ДОНДОКОВ.

ТЭМСЭЛ УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

Тэрэ үдэр эртэ үглөөгүүр газаа хура бороогой, саа-һанай орохоор забдаһандал бүрхэшоод, огторгойдо хүндэ хара үүлэнүүдэй бөөгнэрэн байхыень харахадаа, комбайнернууд, механизаторнууд дороһоо хүндөөр һанаа алдан, «нигээд эхилшэбэл даа, яаһан гасалантай юм. Нэгэ бага хүлеэхээ яаба гээшэб? «Үрдихэ һэмди» гэлдэн комбайнайнгаа хажуугаар яаралтайхан һүндэлнэд. Уданшьегүй түрүүшын комбайнай двигатель хүдэлгэгдэжэ, аажамаар дууража байһан тарялан дээгүүр мотоорой хунхиноөн холуур зэдэлшэбэ. Түрүүшын агрегадай хойноһоо бусад комбайнуудай двигательнүүд хойно хойноһоо хүдэлгэгдэжэ, түгэс бэлэн болопоноо мэдүүлһэндэл дорьбоотойгоор дүжэгэнэжэ захалба.

Хамаһаа урид комбайнайнгаа узел, агрегадуудые шалгажа, тоһодожо, бак соогоо дүүрэтэр, түлишэ эюулжэ абаһан Александр Кравцовой комбайн бусадаа дахуулан, һүүлшынгээ томо поли тээшэ шэглэн ошобо.

— Таряа хуряалгын звено бүхэн өөрын нүүдэл вагонтой юм. Тэрэ вагон соогоо столовотой, улаан булантай. Һүниин хоёр час болотор ажаллаһан комбайнернууд агрегадаа нүүлэл вагонойнгоо дэргэдэ асаржа орхижорхёод, ороһо зөөдэг автомашинаараа тарьянай тоог ошожо амардаг. Түрүүшын халаанай комбайнернууд һүниин халаанда хүдэлһэн агрегадуудые шалгажа бэлдээд, хүдэлмэрээ эхилдэг гуримтай. Ажалаа тиигэжэ эмхидхэһэн хуряалгын-транспортна хоёр комплексымнай комбайнернууд бүтээсэтэйгээр, һаадгүй ажаллана,— гэжэ Мухар-Шэбэрэй районой «Загансккий» колхозой түрүүлэгшэ Виктор Александрович Колмаков хөөрөө бэлэй.

Хуряалгын - транспортна хоёр комплексдо бүхыдөө 24 комбайн хүдэлгэгдэнэ. Комбайнернууд амяарлагдан хуряагдаха таряагаа бүхыдэнь сабшажа, баалнууд болгон унагаагаа юм. Хоёр комплексын 12 комбайнай таряа сабшажа дүүргэхэтэй адли агрегадуудаа хатаһан баалнуудые суглуулжа сохихоор түхеэрһэн байна. Иигэжэ мүнөө бүхы хүсэеэ ургаса хуряалгада элсүүлэнхэй.

Хатаһан баалнуудые суглуулжа байһан агрегадууд хоёр халаанда, вахтова аргаар һаадгүй хүдэлгэгдэнэ. Комбайнернууд халаанайнгаа үелэ гурба дахин халуун эдеэгээр хоолдуулагдадаг юм. Илангаяа һүниин халаанда ажаллагшадта халуун сай ходолоо бэлдэгдэнхэй байдаг.

Байгша онойнгоо ургаса хуряалгые түргэн болзорто эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлэ колхозой правлени механизаторнуудайнгаа хүдэлмэриие һаадгүй ябуулхаар эмхидхэһэн юм. Жэшээлбэл, хуряалгын-транспортна комплекс бүхэндэ комбайн, автомашинаһаа гадна заһабарилгын нүүдэл мастерской, электро-гагналгын агрегат, тоһо, түлишэ асарха тэргэтэй трактор даалгагданхай. Тиихэдэ таряа хуряалгын үедэ машинно-тракторна мастерскойдо, токарна, хүүдинсын цехүүдтэ, мүн запас частьнуудые хадагалдаг складуудта инженерна албанай хүдэлмэрилэгшэд, кладовщигууд ээлжээгээр дежурладаг гуримтай. Тиимэһээ эблэрһэн агрегат бүхэн тэрэ дороо заһабарилагдажа, һаатахаяа болинхой.

— Энэ жэлдэ хара таряан ямар һайнаар ургаа гээшэб. Хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ 200 гектарай хара таряанай сабшагдаһан баалнуудые суглуулаа һэмди. Баалнуудынь бүдүүн аад, агрегадаймни вариатор хахажа, уаргшаа ябаагүйбди. Комбайнернуудай туһалагшад баалнуудыень шэнгэрүүлжэ үгэдэг байгаа. Мүнөө энэ полиин шэниисэ яһала ургасатай. Заримдаа удхэн баалнуудай дайралдахадань, зарнаторайнгаа хахахаһаа урид шэнгэрүүлжэ суглуулнабди, — гэжэ дүршэлтэй комбайнер Василий Ревенский хэлээ һэн.

...Шэниисын поли дээрэ дүрбэн комбайн һубаринхай, ута баалнуудые үрэбхин, хойноо һолоомоной бухалнуудые жэрылгэн саашална. Түрүүлэн Георгий Калашниковай, удаань Александр Кравцовой, тиигээд улаан түгта Василий Ревенскиин, Николай Михалевой жолоододог агрегадууд аалихан дабшанад. Гурбадахи комбайнай орой дээрэ дохёогой шара галай носоогдожо ялархала, хүлеэжэ байһан автомашинын жолоошон Иван Варфоломеев машинынгаа кузов ута сорго доронн тодожо байлгаха юм. Комбайнерай туһалагша Иван Леонов соргынгоо хсолой тааруулан аһахадань, шаргал шэниисэ элбэгээр гоожожо захалаа бэлэй. Жолоошон Иван Варфоломеев Василий Ревенскиин агрегадай долоон одо яларуулһан бункер соохи ороһо ашаһаар комбайнерһаа талон абаад, түрүүшын комбайнда дүтэлэн ошоно. Иигэжэ ашаанай хоёр автомашинала комбайнуудай суглуулһан ороһон тэрэ дороо ашагдаад, тарьянай тоог дэрэ асаргадана.

— Таряа хуряалгын эхинһээ хойшо агрегадуудынай бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлгэгдөө һэн. Иимэ арга һайн. Нэгэдэхеэр, поли бүхэнэй ургаса түргэн хуряагдажа сүлөөрнэ гэхэ гү, али намарай паар хахалагшадай һаадгүй ажаллахада таарамжатай юм. Сүлөөрһэн полиин һолоомые тэрэ дороо суглуулаад, намарай паар хахалнабди. Заримдаа хура бороотой үдэрнүүдтэ комплексын бүхы гэшүүд һолоомо суглуулжа зөөхэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдадаг байгаа. Ушарынь хадаа, бидэ хамтын подрядай гуримаар ажалладаг болохоодоо, намарай паар хахалха хүдэлмэреэ унжагайруулангүй, таряа хуряалгатайгаа зэргэ ябуулһан байнабди. Манайда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Ажалай тэмсэлэй дүнгүүд табан хоног бүридэ согсологдожо, эрхимлэгшэд урмашуулагдана, — гэжэ хуряалгын-транспортна нэгэдэхи комплексые хүтэлбэрилэгшэ Иннокентий Петрович Филиппов тайлбарилан хөөрэнэ.

Колхозой хуряалгын-транспортна нэгэдэхи комплексын комбайнернууд, бүхыдөө 50531 центнер ороһо суглуулжа, тарьянай тоог дээрэ эльгээнхэй. Ажалай тэмсэлэй һүүлэй дүнгөөр, дүршэлтэй бэрхэ комбайнернууд Василий Ревенский 7730 центнер, Александр Кравцов 5301 центнер ороһо суглуулжа, онсо шалгарна. Мүнөө гектарай 19—21 центнер ороһо хурлана.

...Поли дээрэ комбайнуудай хунхинөөн холуур сууряатан зэдэлнэ. Комбайнернууд һүүлшынгээ тарялангай баян ургасые сүм хуряажа дүүргэхын түлөө бороо, саһаар занаһан огторгойтой урилдэн ажаллажа байгаа һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.
Мухар-Шэбэрэй район.

УРГАСЫН ДЭЭЖЭ — ЭХЭ ОРОНДОО

Бэшүүрэй районой Харлуунай таряа тушаан абадаг пункт энэ жэлдэ ажахынуудһаа ороһо абаха хэрэгтэ бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байна. Эндэ хүдэлдэг хүнүүд иигэжэ ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар үдэртэ 40—60 ороһотой автомашина хангажа шадана.

Тон түрүүн таряатай автомашинануудай ерэхэдэнь, пунктын ахалагша лаборант, комсомолой гэшүүн Галина Анохина шэнэ ороһоной шанарыень дары тодорхойлжо үгэнэ. Складуудые даагша Светлана Данзановна Будажаповагай үүргэнь ехэ юм. Тэрэ ерэһэн автомашинануудые шэгнэжэ, ороһо буулгадаг түхеэрэлгые хүдэлгэнэ.

Мүнөө эндэ районой колхоз, совхозуудһаа бүхыдөө 7 мянган тонно энэ жэлэй ургаса абтаад байна. Таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

Ажахынуудһаа эльгээгдэһэн таряан ехэл шиигтэй. Тиимэһээ пунктын хүдэлмэрилэгшэдэй урда нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Ороһо хатаадаг түхеэрэлгэдэ Александр Васильевич Володин хорёод жэлэй туршада хүдэлжэ, нилээд дүршэлтэй болонхой.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ҮНДЭР БҮТЭЭСЭТЭЙ

Хориин совхозой Улаан-Одоной отделениин тарялан энэ жэлдэ яһала һайнаар, баян бардамаар ургаа. Тэндэхи тарялангай талмай 1700 гектар болоно. Тэрэ 515 гектартань шэниисэ, 534-дэнь обёос, бэшэндэнь хара таряан. Мүнөө таряан баалнууд болгон унагаагдаад хадагдажа байна.

Эндэ дүй дүршэлтэй механизаторнууд болохо Баир Базардаруев, Максим Батуев, Ринчин Садуев, Николай Цырендоржиев, Юрий Фомин, Эрдэм Табданов болон бусад талын онгосонуудые жолоодоно. Халаанайнгаа даабари тэдэнэр 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Жэшээнь, һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада комбайнернууд Баир Базардаруев, Ринчин Садуев гэгшэд хамта зэргэлэн ажаллахадаа ана-мана мүрысэн, тус тустаа үдэр бүхэндэ 348—331 центнер шахуу хара таряа хадаһан, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарһан байна.

Үндэр баянаар ургаһан таряа хуряажа байһан механизаторнууд нарата сэлмэг үдэрнүүдые ашагтайгаар хэрэглэхын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэй ажалай саг һүниин 2—3 час болотор үргэлжэлнэ.

Комбайнуудаар хадагдажа абтаһан алтан таряа зөөжэ байһан автомашинын жолоошодой дундаһаа «Госкомсельхозтехника» нэгэдэлэй шофер Александр Арчиков, ажахын шофернууд Цыдып Нимаев, Дондок Аюшеев гэгшэд эрхим ажалаараа тодорно.

Тоог дээрэ асарагдаһан ороһо Дыжидма Балбарова тодон абажа, шэгнүүрыень тодорхойлно. Тэндэхи хамаг хүдэлмэри Л. Б-Ц. Доржиева хүтэлбэрилэн ябуулна, хүдэлжэ байһан хүнүүдэй ажалай дүнгүүдые саг дарыдань согсолон гаргана.

С. ДОРЖИЕВ.

ПААР БЭЛДЭНЭ

Ерэхэ жэлэй ургасын үндэһэ һуури табиха хэрэгтэ совхозой механизаторнууд хододоо һаналаа хандуулдаг гээшэ. Тиигэншьегүй аргагүй Юуб гэхэдэ, гансал һайнаар бэлдэгдэһэн паар дээрэһээ тогтууритай үндэр ургаса абтадаг ха юм.

Торинн тарияашад үшөө нёдондо хабар 1000 гектар паар хахалһан байна. Һүүлээрнь, нажар тэрэнээ хоёрлон бэлдээ. Эдэ үдэрнүүдтэ хуряалгаһаа сүлөөлэгдэһэн полиёо хахалжа эхилбэ. Совхозой механизаторнууд түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, намарай паар хахалха хүдэлмэреэ эршэтэйгээр ябуулһан байна. Эдэнэр һүүлэй дүнгөөр 500 гектар паар бэлдэхэ түсэбтэй һаа, 537 гектарта хүргэжэ шадаа. Тарияашад нютагайнгаа эрхэ байдалые хараала абан, ерэхэ жэлэй ургасада үшөө 200 гектар газар хахалха зорилго урдаа табяад, ажаллажа байна. Иигэжэ тэдэнэр бүхыдөө 700 гектар паар бэлдэхэ болоно.

Намарай паар бэлдэлгэдэ ажахын суута механизатор А. С. Абдульзяновай хүтэлбэрилдэг звеногой коллектив хүдэлнэ. Эдэнэртэ хүсэ ехэтэй К-700 түхэлэй 3, ДТ-75 түхэлэй 3 трактор даалгагданхай. Трактористнууд С. Д. Будунов, В. С. Тугаринов, Г. Н. Семенов, И. И. Зайцев, Ю. Л. Труднев гэгшэд үдэрэйнгөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэд. Тус звеногой гэшүүд намарай паар бэлдэлгээ гүйсэд бэелүүлхээр хараална.

Д. БАЗАРОВ.
Зэдын район.

ҮРЭҺЭН—ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ

...жэлдэ нёдондонойхидо орходоо ашаг үрэ ехэтэй сортнуудай хүрэнгөөр тарилга нилээд үргэдхэгдэһэн гэхэ гү, али бүхыдөө 78 процент хүрэтэр ургаһан байна. Энээн соонь нютагай эрхэ байдалда таарама сортнуудай үрэһэн 49 процент болгогдоо. Иигэжэ шэнэ, олдодоггүй, холын хараатайгаар хэрэглэгдэхэ сортнуудай хүрэнгөөр тарилга үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 36 процентээр дээшэлһэн, энэнь республика дотор бүхыдөө 177 мянган гектар талмай эзэлһэн гэхэ гү, али 50 процент тарилгань һайн сортын үрэһөөр һуулгагдаһан юм.

Жэшээлхэдэ, «Бурятская-34», «Бурятская-79», «Комета», «Лютесценс-827» гэжэ шэниисын сортнууд 70 процент, «Сельма», «Улычжулты». «Гэрэл» гэжэ обёосой сортнууд 3 дахин, «Донецкий-8» гэжэ ешмээнэй сорт 5 дахин ехэдхэгдэһэн байна.

Хориин, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай, Захааминай, Бэшүүрэй районуудай ажахынууд хомор, холын хараатайгаар хэрэглэгдэхэ шэниисын шэнэ сортнуудые 99—84 процент хүрэтэр хэрэглэдэг болонхой.

Республика дотор шэниисын эдэ сортнуудай үрэһые хэрэглэдэг 66 ажахы тоологдоно. Энэнь бүхы колхоз, совхозуудай оройдоол 41 процент болоно.

Республикын түрүү ажахынуудай тарияашад үрэһэ хүрэнгэ бэлдэхэ хэрэгтэ хододоо һаналаа хандуулдаг гээшэ. Тарялангай һайн газарыень шэлэхэһээ эхилээд, үрэһэ гүйсэдөөр хадагалхые хүрэтэр ажалаа саг соонь ябуулдаг байна.

Илангаяа Түнхэнэй районой «Мир», «Маяк», «Сибиряк» колхозууд, Бэшүүрэй районой «Победа», «Рассвет», «Дружба» колхозууд, Охин-Булагай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозууд, Мухар-Шэбэрэй районой «Загансккий», «Коммунизм» колхозууд, Хяагтын районой «Родина», «Дружба» колхозууд, Алтайн совхоз, Улаан-Үдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ. «Маяк» колхозууд үрэһэ үйлэдбэрилхэ талаар нилээд дүршэлтэйнүүд болонхой. Иигэжэ эдэ ажахынууд жэл бүри тогтууритай үндэр баян ургаса хуряадаг байна.

Түнхэнэй районой «Мир» колхозой ахамад агроном В. Д. Хамагаев үрэһэ үйлэдбэрилгые дээгүүр хэмжээндэ ябуулдаг. Тэрэ ажахыдаа «Бурятская-34», «Комета» гэжэ хоёр янзын шэниисын сортнуудые хэрэглэнэ. Юуб гэхэдэ, эдэнэр ямаршье уларилтай жэлдэ ороһо тарья элбэгээр абадаг шуу. Түрүүшын сортнь вегетационно удаан, хоёрдохинь — богони болзорто ургадаг. Эдэнэр иимэ аргаар хүдэлхэдөө гүйсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хаажа шададаг байна.

Энэ ажахын дүй дүршэлые районой бусад колхоз, совхозууд өөһэдтөө нэбтэрүүлхэ байгаа гэжэ һанагдана. Жэшээлхэдэ, Саланай совхоз шэниисын долоон сорт хэрэглэнэ, Туранай совхоз, «Мир» колхозһоо «Комета» гэжэ шэниисын сорт андалдажа абаха аад, нёдондонһоо хойшо мүнөө болотор тэрэнээ хээдүй байһаар.

Хэжэнгын, Яруунын, Иигэ байкалиин районуудай ажахынууд үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилхэ талаар ехэл гээгдэлдэ оронхой. Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой ахамад агроном Л. Н. Шолоев хабарай тарилгын үедэ «Бурятская-34» сортын 1-дэхи репродукциин 300 центнер, энэл сортын 4-дэхи репродукциин 1163 центнер шэниисын үрэһэ хэрэглэхэ ёһотой аад, харин манай байдалда таарахагүй «Шадринская» гэжэ сортын үрэһөөр таряа һэн. Кабанскын, Сэлэнгын, Зэдын, Хяагтын, Түнхэнэй, Яруунын районуудай олохон ажахынууд шэниисын 6—7 сортнуудые хэрэглэнэ.

Мүнөө үедэ колхоз, совхозууд бата найдамтай шэнэ сортнуудай үрэһэ үрэнгэ байгуулхын, гүрэндэ худалдахын түлэ саг соонь үрэһэ туршажа үзэхэ, энэ талаар хэһэн документнүүдээ һайнаар бэлдэхэ, актын копиинь ороһо тушаадаг пунктнуудта үгэхэ ёһотой. Иигэжэ үрэһэ хүрэнгые гүрэндэ худалдалгые гуримшуулхаар болоо.

Энэ жэлдэ республика дотор ороһо тарьянай, хартаабхын ургаса яһала һайн. Тиимэһээ ажахынуудай агрономууд таряа хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааха ёһотой. Үрэһэ сэбэрлэлгэ дээрэ тусхай звенонуудые байгуулха, эдээндэ ажалайнь түлбэри зохёохо хэрэгтэй.

Колхоз, совхозуудай агрономууд энэ хүдэлмэриие наринаар сахиха уялгатай. Үрэһээ сэбэрлэхэдээ ОВП-20, ОС-4,5, СМ-4,0 түхэлэй агрегадуудые хэрэглэхэ, склад бүхэндэ үрэһэнэй шанарые шалгаха тусхай журналнуудые хэжэ эхилхэ болоно. Зарим мэргэжэлтэд эдэ хүдэлмэриие хүндэдэ тоолоод, таамагаар нюдэ балай үрэһээ илгажа, шанарыень тодорхойлдог байна. Иигэжэ хэдэ дахин машинаар гаргахадань, үрэһэниинь гэмтэдэг, эндэһээ ажахынууд ехэхэн хохидолдо ороно.

Байгша оной таряа хуряалга тон бэрхэтэй хүндэшэг байдалда үнгэржэ байна. Ходо бороотой байһан дээрэһээ ороһон нойтоор абтана. Эндэһээ мүнөө бүхы бии байгаа ороһо таряа хатаадаг түхеэрэлгэнүүдээ хүдэлгэхэ шухала.

Урданһаа хойшо арад зон хартаабхые «хоёрдохи хилэмэн» гэжэ тоолодог байһан. Энэ сэнтэй эдеэ хоолой зүйлые зүбөөр хадгалха гээшэ тон шухала зорилго болоно. Һүүлэй дүнгөөр 5356 тонно хартаабхын үрэһэн халагалагдаа гэхэ гү, али түсэб оройдоол 11 процент дүүргэгдээ. Харин үдэр бүри саг ошожол байна. Тиимэһээ хүйтэн болохоһоонь урид энэ хүдэлмэриие шангалха хэрэгтэй.

Зарим ажахынуудай агрономууд олон жэлэй ногооной рапсын үрэһэ бэлдэхэ талаар ехэ гээгдэлтэй. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан, мэргэжэлтэн бүхэн даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандаха, ерэхэ жэлэй ургасын үндэһэ һуури — үрэһэ бэлдэхэ хэрэгтэ бүхы бии байгаа арга боломжоёо хэрэглэхэ ёһотой.

Мүнөө ороһо тарьянай, хартаабхын, тэжээлэй ургамалнуудай үрэһэ бэлдэлгые энэ оной ноябриин эхин болотор дүүргэхэ зорилго тарияашадай урда табигдана. Һайн хүрэнгэ — үндэр баян ургасын эхин ха юм.

К. САНКИРОВА,
республикын гүрэнэй үрэһэнэй инспекциин начальник.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ШУХАЛА ХУБИ

КПСС-эй райком, эхин партийна организацинууд партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, «Партида шэлэн абаха ба КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудые хүмүүжүүлхэ талаар Киргизэй партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, партийна хүдэлмэриин шухала энэ hалбарида саг үргэлжын анхарал хандуулдаг гээшэ. Мүн манда тус хэрэг бэелүүлгэдэ зарим тэды гурим тогтонхой.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлые партида шэлэн абаха ба залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар районой парторганизацинин hүүлэй хоёр хахад жэлэй туршада эрхилhэн хүдэлмэри партиин райкомой бюро дээрэ 1981 оной июль hарада эндэ нэрлэгдэhэн тогтоолой эрилтэнүүдэй ёhоор шэнжэлэгдэhэн, хаража үзэгдэhэн байна. Тэрэшэлэн «Партийна зэргэнүүдээ бэхижүүлхэ талаар эхин парторганизацинуудай эмхидхэлэй болон үзэл сурталай хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлгын гол шэглэлнүүд» гэhэн научно-практическа конференци нёдондо жэлэй мартда үнгэргөө hэмди. КПСС-эй райком тус конференцидэ бэлдэлгын үедэ Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэдтэй хамта «Залуу коммунист парторганизацида» гэhэн темээр социологическа шэнжэлгэ үнгэргэhэн байна. Мүн партиин райкомой пленум партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха талаар районой партийна организацинин бэелүүлхэ зорилгонуудые байгша оной март hарада зүбшэн хэлсэхэдээ, тус асуудалда горитой анхарал хандуулаа. Тиихэдэ партийна зэргэнүүдые бэхижүүлхэ талаар «Жилгражданстрой» трестын, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар мяханай комбинадай, эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулха талаар СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай парткомуудай тоосоонууд КПСС-эй райкомой бюро дээрэ шагнагдаhан юм. Парторганизацинуудай секретарьнарай семинарнуудай үедэ тус асуудалнуудаар саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэлгэ үнгэргэжэ байдагбди. КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhаг hүүлэй хоёр жэлэй туршада нарин сэмбын, мяханай комбинадуудта, трикотаж хубсаhанай фабрикада партийна эдэбхитэдтэй тусхай семинарнуудые үнгэргөө. Мүн эдэ асуудалнууд партийна хэдэн организацинуудта болоhон КПСС-эй райкомой үдэрнүүд дээрэ зүбшэгдөө hэн.

Тобшолон хэлэхэдэ, түрүүшүүлые партида шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар партиин райкомой, эхин парторганизацинуудай эмхидхэн ябуулжа байhан хүдэлмэри районой партийна организацинин бүридэлдэ өөрын онсо нүлөө үзүүлнэ бшуу. hүүлэй хоёр жэлэй туршада нэгэ томо парткомой районой парторганизацинин бүридэлhөө 1982 ондо гараашье hаань, коммунистнуудаймнай тоо 166 гэшүүдээр ургаа. Тиихэдээ зэргэнүүдые бэхижүүлхэ хүдэлмэриеэ партиин райком түргэдхөөгүй, хэм соонь тааруулан эрхилээ гээд тэмдэглэлтэй.

Районой парторганизацинин hүүлэй үедэ партида абаhан хүнүүдэй диилэнхи олонхидынь хүдэлмэришэд юм. Онсолбол, партида орогшодой 69,8 процентнь хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэд болоно. Тиихэдээ коллективүүдэй үйлэдбэридэ шиидхэхы нүлөө үзүүлдэг гол мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые партида шэлэн абаха ябадалда анхаралаа ехээр хандуулдаг байнабди. Жэшээлхэдэ, нарин сэмбын комбинадта нооhо илгагшадай, гэр барилгын предприятида штукатур-шэрдэгшэдэй дунда хүдэлдэг коммунистнуудай тоо горитойгоор олошоруулагдаа. Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд Э. К. Хороших (мельсомбинат), Н. А. Чужакина (мяханай комбинат), Н. Д. Большакова (кондитерскэ фабрика), Г. Л. Баталова (ДСК), Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Е. Ваулина («Жилгражданстрой» трест) болон бусадые нэрлэмээр.

КПСС-эй райком залуушуулые, нэн түрүүн эрхим комсомолшуудые партида шэлэжэ абаха ябадалда горитой анхаралаа хандуулдаг. hүүлэй хоёр жэлэй туршада кандидадаар абтагдагшадай 64,2—64,6 процентнь эдэбхитэй, түрүү хүбүүд, басагад болоно. Тиихэдэ хоёр жэл юhэн hарын туршада 100 түрүү алба хаагшад болон инженерно-техническэ мэргэжэлтэд партида ороо.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаhан хүнүүдые партида ороторнь хүмүүжүүлхэ, болбосоруулха талаар горитой хэмжээнүүдые КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таhаг, эхин парторганизацинууд бэелүүлжэ байдаг гээшэ. Партиин райкомой дэргэдэ байгуулагдаhан залуу коммунистын hургуули энэ ажал ябуулгадамнай ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэрэнэй хэшээлнүүд hара бүхэндэ болзор соогоо үнгэргэгдэдэг гуримтай. Тус hургуулида hурагшад КПСС-эй Устав, Программа, съезднүүдэй ба партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудые шудалдаг. Партийна, совет органуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, дээдэ hургуулинуудай багшанар тэдэнэй урда лекцинүүдые уншадаг, үгэ хэлэдэг юм. Тиихэдэ залуу коммунистнууд жэлдээ хоёр дахин партиин ветерануудтай уулзадаг гээшэ.

Партида абадаг ба КПСС-эй гэшүүдэй персональна хэрэгүүдые хаража үзэдэг саг үргэлжын комиссиин заседанинууд дээрэ залуу коммунистнуудтай хөөрэлдөөнүүдые 1982 оной эхинhээ хойшо үнгэргэдэг болообди. Мүн hаяын сагта энэ хэрэг бэелүүлгэдэ партиин ветерануудые хабаадуулдаг болохоор хараалнабди.

Нарин сэмбын болон гэр барилгын комбинадуудай партийна организацинууд залуу коммунистнуудтай ябуулдаг хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриие партиин XXVI съездын hүүлээр горитойгоор hайжаруулаа. Тиимэhээл тус парторганизацинуудта 1981 онhоо хойшо КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар ороhон хүнүүдэйнь бултадаа партида абтаhан байна. Тэрэшэлэн Буряадай модо болбосоруулгын, мяханай, хилээмэнэй продуктнуудай комбинадуудай партийна организацинууд мүн лэ КПСС-эй залуу гэшүүдтэй эрхилдэг ажал ябуулгаяа шадамараар бэелүүлнэ. Тус коллективүүдтэ олон залуу коммунистнуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэhэниинь дэмы бэшэ байха. Жэшээнь, А. Д. Голубых мяханай комбинадай генеральна директорэй орлогшоор, Г. Г. Санеев мал үүсэлдэг заводой директорээр, В. Г. Нартуева, ахамад технологоор хүдэлнэ. Мүн С. Л. Петушкеев, Д. А. Козлов, С. Б. Алексеева, В. М. Морозов гэгшэд хилээмэнэй продуктнуудай комбинадта хүтэлбэрилхы ажалда дэбжүүлэгдээ. Эндэ нэрлэгдэhэн хүнүүдэй бултанайнь партийна стаж гурбан жэлhээ ехэ бэшэ.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлые партида шэлэн абаха ба залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэг хадаа эхин парторганизацинуудые бэхижүүлгын гол үндэhэ hуури гэжэ КПСС-эй райкомой, партийна организацинуудай дүй дүршэл харуулна.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудые партида абаха хүдэлмэриин ашаар районой коммунистнуудай тоо гол түлэб ургана бшуу. hүүлэй хоёр хахад жэлэй туршада нарин сэмбын комбинадай парторганизаци партида 45 хүниие абажа, мүнөө районой дотороо эгээн томо организаци болонхой. Эдэ жэлнүүдтэ промышленностьда, барилгада, хэлхээ холбооной, медицинын эмхи зургаануудта ба техническэ мэргэжэл олгодог зарим училищинуудта хүдэлдэг коммунистнуудай тоо олошороо.

Гэхэтэй хамта ажал ябуулгымнай шухала энэ талада усадхагдахаар болоhон дутуу дундануд, шиидхэхээр болоhон асуудалнууд үшөөл бии гээд тэмдэглэе. Нэн түрүүн нимэ нэгэ баримта тушаа тогтолтой. Манай районой томо предприятинуудай тоодо ородог мяханай комбинадта, кондитерскэ фабрикада хүдэлжэ байhан коммунистнууд үсөөржэ байнхай. Мүн нимэрхүү байдал үшөө партийна хэдэн организацинуудта үзэгдөө. Тиихэдэ транспортна эмхи зургаануудта ажаллагшадай, нэн түрүүлэн хүдэлмэришэдэй дунда коммунистнууд үсөөн байhаар зандаа. Ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг эмхинүүдэй ехэнхи парторганизацинууд зэргэнүүдые бэхижүүлхэ хүдэлмэриеэ үшөөл сагай эрилтын ёhоор эрхилдэг болоогүй. «Главбурятстрой», управлениин, «Бурятцелинстрой» трестын автобазануудай, «Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй, түбэй электросетиин эхин партийна организацинуудай үйлэдбэриин түрүүшүүлые партида шэлэн абаха ажал ябуулгана хангалтагүй муугаар бэелүүлдэгыень сэхэ хэлэлтэй.

hүүлэй жэлнүүдтэ партида шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гаргагдаhан дутагдалнуудhаа боложо, КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар орогшодой дундаhаа партида абтахагүй ушарнууд олошоржо байна. Жэшээлхэдэ, трикотаж хубсаhанай парторганизацинин КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаhан хүнүүдэй 3-нинь партида орохо нэрэ хүндэеэ байгша ондо алдаа. Мүн городой hүнэй комбинадай, «Ремстрой» нэгэдэлэй, «Жилгражданстрой» трестын болон бусад хэдэн эмхи зургаануудай партийна организацинууд эмхидхэлэй хүдэлмэриин шухала энэ талада анхаралаа сэхээр табинагүй.

КПСС-эй райком үйлэдбэриин түрүүшүүлые, эдэбхитэйшүүлые партида шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудаа усадхаха хэмжээ ябуулгануудые саг үргэлжэ бэелүүлжэ байдаг гээшэ. Гэбэшье нэн түрүүн эндэ дурдагдаhан дутуу дундануудта гол анхаралаа онсо хандуулха байhамнай мэдээжэ.

hаяшаг КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой бюро эмхидхэлэй энэ хүдэлмэриие партиин Октябрьска райкомой хэр зэргэ ябуулжа байhан тухай тоосоо шагнаа. Тиигэжэ хүдэлмэриимнай зарим hайн талануудай хажуугаар дутагдалнууд тушаа онсо тогтоhон, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэй гэhэн шиидхэбэри абаhан байна. Мүнөө КПСС-эй горкомой бюрогой тогтоолнуудые бэелүүлхэ хүдэлмэри хараалжа байнабди.

С. АЮШЕЕВ,
КПСС-эй Октябрьска райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

Хэр угhаа хойшо морин тарияаша хүнэй урдаа хараха унаань байhан. Тэрэ морёор газараа хахалдаг, тарияа хаядаг, элдэб ашаа зөөдэг бэлэй. Теэд hүүлэй үедэ машина, техникын олон болоходо морин унаа хажуу тээшээ түрингдэжэ, тэрэнэй хэрэгынь барагдажа эхилээ гээшэ гү?

Үнэндөө, колхоз, совхоз бүхэндэ адагынь 15—20 моринишье байгаа hаа, hаалта хэхэгүйл hэн. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдшье адуу моридые үсхэбэрилхэhөө ехэ арсадаггүй. Гэбэшье моридые хүллэхэдэ хэрэгтэй тоног зэмсэг, илангаяа эмээл, хазаар, хомуудhаа эхилээд, таха, тэргэ, шарга хүрэтэрөө олдохонь тон хомор болошоо. Ядахадаа мори тахалжа шадаха хүншье олдохогүйл. Иигэжэ байhаар удахагүй моридоо зоопаркда байлгадаг болохомнай холо бэшэл. Манай промышленность мориндо тохоходо хэрэгтэй тоног зэмсэг олоор гаргадаг болохо юм гү, али үгы гү? Энээнhээ боложо мүнөө морин унаа ажалай хэрэглэмжэhээ гаргагдажа байна ха юм.

Н. СУХОВ,
Московско областиин Орехово-Зуевскэ районой Дорофеево тосхондо ажаhуугша.

Иимэ удхатай бэшэгүүд редакцида үсөөн бэшэ ородог. Тиимэhээ энэ асуудалда тайлбари үгэхыень РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын адуу үсхэбэрилгын болон моринной заводуудай Главна управлениин начальник В. В. ЧЕРНЫШЕВЫЕ гуйhан байнабди.

АДУУН hҮРЭГ ОЛОШОРХО ЁhОТОЙ

— Нүхэр Сухов зүб хэлэнэ. Мүнөө сагта хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэдышье ехээр оньhожоруулагдажа, схэнхи хүдэлмэриин машинаар бүтээгдэдэг болоод байхадашье морёор хэхэ ажал хаанашье олдохол даа. Россиин Федерациин колхоз, совхозуудта элдэб ажалда миллион хахад морид хэрэглэгдэнэ. Энэ бага бэшэ хүсэн. Гадна адуу моридhоо мяхан, үнэтэй hайн архан, эмтэй домтой үндан—сэгээн абтана. Моринной спорт эрхилээ hаа, хүдөөдэ залуушуулые түбхинүүлхэ, тэдэниие хүмүүжүүлхэ талаар ехэхэн социальна удха шанартай.

Хүдөө ажахые оньhожоруулга адуу моридые үсхэбэрилгэдэ hаад хэхэгүй. Техникээр түгэс зэбсэгжэhэн түрүү ажахынуудшье элдэб хүдэлмэридэ мори унаа ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэдэг. Нэгэ нимэ hонирхолтой сасуулбари хэхээр. Элдүүриин газарай зуун гектар бүридэ 200-hаа дээшэ моринной хүсэтэй техникэ хэрэглэдэг Рязанска болон Костромско областьнуудай колхоз, совхозууд тэдэнhээ жэшээгүй үсөөн техникэтэй областьнуудта орходоо адуу моридые hураггүй олоор барина. Рязанска областиин Рыбновска районой «Россия» колхоз машина, техникээр олон, гүйсэд оньhожоруулагдаhан үйлэдбэритэй ажахы юм. Гэбэшье эндэхид адуу моридые хэрэглэхэеэ мартанагүй. Ажахыда элдүүриин газарай 100 гектар бүридэ хүдэлмэриин 2 морин хүртэнэ. Харин область дотор дунда зэргээр тэрэнь 0,7 болоно.

Белгородско областиин Красногвардейска районой Ильичэй нэрэмжэтэ колхоз 176 тракторта, 150 автомашинатай, хэдэн арбаад комбайнтай. Энэ ажахын трактор бүхэниинь область дотороо эгээл ехэ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэдэг. Гэбэшье тэндэ 500 шахуу морид бии. Хүдэлмэриин мори бүхэниинь жэлдээ 250—260 үдэр ажалда хэрэглэгдэнэ. Колхозойхид тооложо үзэхэдөө, эдэ моридой орондо элдэб хамhабариин хүдэлмэридэ техникэ хэрэглээ hаа, бүхыдэнь 300 мянган түхэригэй нэмэлтэ гаргаша хэгдэхэ байгаа гэжэ элирүүлээ.

Адуу мори үсхэбэрилхэдэ ашагтай гэжэ ажахынуудай олонхи хүтэлбэрилэгшэд hайн ойлгодог. hүүлэй жэлнүүдтэ Алтайн, Красноярска, Ставропольско хизаарнуудта, Челябинска, Томско, Тюменскэ, Омско, Новосибирскэ, Курганска, Оренбургска, Кемеровскэ, Астраханска областьнуудта, Буряадай, Тувын, Кабардино-Балкарай, Дагестанай болон Хальмагай автономито республикануудта моридойнь тоо толгой олошоруулагдаа.

Россиин Федераци дотор 1985 он болотор адуу моридой тооe бүхыдэнь 18 процентээр олошоруулха зорилго табигдана. Тэдэниие ямаршье хиналтагүйгөөр хороохо ябадал болюулагдаха ёhотой. Илангаяа үсхэбэридэ табигдахаар залуу эмэ адуу, томо гүүнүүдые мяханда тушааха гээшэ яашье болошогүй хэрэг.

Мүнөө унага абажа түлжүүлнэнэйнгээ түлөө моришод hайнаар урмашуулагдадаг болонхой. Жэшээнь, хүдэлмэриин гүүн бүхэнhөө унага абажа түлжүүлhэн хүндэ 50 түхэриг түлэхэ гэжэ дурадхагданхай. Мүн hүрэгэй гүүнүүдhээ унагадые олоор абажа түлжүүлhэнэйнь түлөө адуушадые урмашуулха, нэмэлтэ түлөөhэ үгэхэ тушаа типовой гурим соошье бэшэгдэнхэй. Гэбэшье шалгажа үзэхэдэ, зарим областьнуудта энэнь сахигданагүй. Энэ алдууе дары засаха хэрэгтэй.

Колхоз, совхозуудта адуу моридой тоо бүридхэлые гуримшуулха шухала. hүүлэй үе болотор адуу туужа абаад ябашаха, хулгайлха баримтанууд үсөөн бэшэ үзэгдэдэг байгаа. Энэмнай ажахынуудай адуун hүрэгэй эзэгүй орхигдошоод байhанhаа болоно. Моридые паспорттай болгохо, тамгалха хүдэлмэри хаа хаанагүй үшөөл хэгдээгүй байhаар.

Хүдэлмэриин моридые миин байлгаха гээшэ эзэн буса ябадал бо... газарта тэдэ... жо ашаа зөө... дай бууса ш... хахалхада али... гайб. Харин аж... автомашина хэр... ехэ түлишэ да... на, ондоо шуу... ридэ табигдах... техникэ hаатуу... Тэрэ мүртөө, т... дэлхэ хүнүүдэ... байхада, морео... га зэргын ашаа... дэ үбгэд, хүгш... дые хабаадуула... ха юм.

Зарим ажахы... жэлтэд, бригад... то зөөгшэдтэ, ... шадтаа, элдэб ... шэдтэ унаад ... төө баряад бай... дые үгэдэг бай... ашаар моридо... жээлые hайнаар ... арга олгогдоно...

Колхознигууда... дай хүдэлмэриш... ажахые хүгжөө... дар огородой ... ха, тэжээлэй ... дые ургуулха, ... бариха хэрэгые ... зорилгын табиг... да, морин илан... рэгтэй болохонь, ... хы хүдэлмэрине... тула арбан айл ... гэ мори бариха... хэ эрхэ районуу... дуудай гүйсэдхэ... дүүдтэ үгтэнхэй... Энэ эрхые үргэ... лэжэ, адуу мор... болгохо зорилгы... ёhотойбди. Түрүү... жээндэ ажалай ... та, инвалидуудта... үйлэдбэридэ ... хабаадалсадаг хү... талаар туhалам... шухала.

Моринной тоно... шарга, тэргын ... тухай хүнүүд ... дол оруулдаг ... мори хүллэхэдэ ... зэмсэг, эмээл, ... гэхэ мэтые ... ажахынуудай ... дүүргэгдэнэгүй. ... шанаршье му... РСФСР-эй Ми... Совет моринной ... сэг, тэргэ, шарга ... тые бүри ехээр ... дэг болохо, шан... жаруулха тухай ... рэгсэлнүүдые б... нистерствэнүүдтэ, ... нүүдтэ даалгаа, ... тиимэ хэрэгсэлнүү... хынуудые hайнаар ... болохо гэжэ Росс... рэглэгшэдэй Сов... госкомсельхозтехн... гагданхай. Гэхэ... олонхи ушарта ... хозууд моринной ... сэг худалдажа а... саг соонь хэдэгүй ... дэглэхэ ушартай. ... тиимэ захилгүйгөө... ленна предприяти... бэреэ зүбөөр ту... гагүй байна ха ...

Морин гээшэ ... ёhотойл баруун ... hалагша, год ... hан гэжэ Никола... Сухов зүб хэлэнэ. ... даа колхоз, со... адуу моридые оло... энэ hалбарин аша... тэй болгохо хэрэ... мнайл оролдолгоо... даха бшуу.

(«Сельская ... газетын 19... сентябриин номерhоо...

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

ТҮРГЭДХЭХЭ САГ ЕРЭЭ

Республикымнай колхоз, совхозуудта орооhо тарияанай ургаса хуряаха харюусалгата хүдэлмэри дүүрэнтэжэ захалба. Буряадай Статистическэ управлениин тоо, мэдээнүүдые зэргэсүүлэн харахада, байгша оной октябриин 10-най байдалаар республикымнай районуудта бүхыдөө 404213 гектарай орооhото ургамалнууд сабшагдажа баал болгогдожо унагаагдаhан, сэхэ хадагдаhан байна гэхэ гү, али хуряагдажа абтахаар хараалагдаhан тарияалангай 93 процентнь сабшагдажа баалнууд болгогдоо. Тиихэдэ тарияа хуряалгын эхинhээ хойшо 325.485 гектарай хатаhан баалнууд суглуулагдажа, бүхыдөө унагаагдаhан тарияалангай 81 процентнь сүм хуряагдаба. hүүлэй энэ мэдээгээр, республикымнай ажахынууд дүн хамта 4.204.843 центнер тарияа суглуулжа амбаарлаа гэхэ гү, али гектарай дунда зэргээр 12,9 центнер орооhо хуряажа абана.

Үнгэрhэн энэ үе соо районуудай колхоз, совхозууд гүрэндэ 32.542 тонно тарияа, 2611 тонно ногооной витаминтай гурил, 45.893 тонно хартаабха, 8708 тонно овощ тушааhан байна.

Байгша ондо орооhо тарияанай тогтууритай баян ургаса хуряаха хүдэлмэри урда жэлнүүдэйхиhээ нилээд оройтон эхилжэ, мүнөө хүрэтэр унжагайрбашье, hүүлэй үдэрнүүдтэ илангаяа түргэдхэгдөө. Мүнөө республика доторнай орооhо тарияа хуряалгаяа түгэсхэhэн ажахынууд, районууд үдэрhөө үдэртэ олошорно. Хабарhаа нааша оролдожо ургуулhан тарияагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй сүм хуряажа абаhанаа элирхэйлhэн баяртай мэдээсэлнүүд район бүхэнhөө таhалгаряагүй абтана.

Мүнөө үедэ Захааминай, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай районуудай комбайнернууд, механизаторнууд орооhото ургамалнуудай ургаса хуряаха хүдэлмэреэ хамагhаа уридшалан дүүргэнхэй. Тиихэдэ Зэдын, Хяагтын, Сэлэнгын, Хориин районуудай тарияашад хуряагдахаар хараалагдаhан тарияаланайнгаа 98 процентыень сабшажа баалнууд болгон унагааhан, мүн сэхэ хадаhан байна. Мүн бусад районууд эдеэшэhэн тарияагаа бүхыдэнь сабшажа унагаахаар ойртонхой гэхэ гү, али даабарияа 84—94 процентдэ хүргэнхэй. Эндэ гансал Яруунын, Түнхэнэй районуудай колхоз, совхозууд хуряалгынгаа хүдэлмэриие унжагайруулжа байна. Дурсагдагша районуудта хуряагдахаар хараалагдаhан тарияаланайнь 77—79 процентнь сабшагдажа баалнууд болгогдонхой юм.

Ургаса хуряалгын улам оройтожо байhан мүнөө үедэ хатаhан баалнуудаа үни хэбтүүлэнгүй суглуулжа сохихо гээшэ ехэхэн удха шанартай. Сагhаа үлүү суглуулагдаагүй баалнуудай хоолосууд нара, hалхинда айража, орооhониинь горитойхоноор гээлтэ хоролтодо орожо, ехэхэн хохидолдо оруулха байна гээшэ. Тиимэhээ эдэ үдэрнүүдтэ ажахынуудай комбайнернууд хатаhан тарияанай баалнуудые суглуулжа сохихо хүдэлмэреэ hаадгүйгөөр, бүтээсэтэйгээр ябуулхые оролдоно. Жэшээлбэл, Баргажанай, Бэшүүрэй, Зэдын, Хориин районой комбайнернууд, механизаторнууд сабшагдажа баал болгогдоhон тарияагаа үни хэбтүүлэнгүй, диилэнхи хубииень суглуулжа сохиhон байна гэхэ гү, али 88—92 процентыень сүм хуряажа үрдеэ. Тиин гэhээ сагай уларилай таарамжагүй байhанда шалтаг бариhан Яруунын, Кабанскын, Прибайкалиин, Түнхэнэй районуудай ажахынууд баалнууд болгогдожо унагаагдаhан тарияанайнгаа оройдоол хахадыень — 46—61 процентыень суглуулжа сохинхой. Энэ ехэхэн гээгдэл мүн. Эдэ үдэрнүүдтэ унагаагдаhан тарияагаа түргөөр суглуулжа абаагүй hаа, саhанда даруулжа магадгүй ха юм. Иимэ гээгдэлhээ гарахын тула бүхы агрегадуудаа түхэреэн сүүдхын туршада hаадгүй хүдэлгэжэ, сэлмэг үдэрнүүдэй час, минута бүхэниие хэрэглэхын тулада шанга тэмсэл үргэнөөр ябуулха зэргэтэй.

Байгша ондо республика дотороо үүсхэл гаргаhан Мухар-Шэбэрэй районой ажахынууд бултанhаа ехээр орооhо суглуулаhхай гэхэ гү, али бүхыдөө 622.138 тонно тарияа амбаарлаад байна. Тиихэдэ орооhото ургамалнуудые ехээр таридаг Бэшүүрэй районой механизаторнууд — 616.639 тонно, Зэдын районой тарияашад —494.591 тонно, Хяагтын районой тарияашад — 435.345 тонно, Улаан-Үдын районой механизаторнууд — 433.591 тонно орооhо хуряажа абанхай.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ Кабанскын районой тарияашад баян ургаса ургуулаhхай, гектарай 17,2 центнер тарияа суглуулна. Баян тарияагаараа суурхаhан Мухар-Шэбэрэй районой ургаса ургуулагшад гектар бүриhөө 16,7, Улаан-Үдын районой колхоз, совхозууд—15,5, Бэшүүрэй районой ажахынууд—15, Баргажанай районой тарияашад — 14,9 центнер ургаса суглуулжа абана.

Баян ургасынгаа дээжэhээ Эхэ орондоо ехээр тушаахын түлөө олохон районуудай коллективүүд оролдоно. hүүлэй мэдээгээр, Баргажанай районой ажахынууд бэлэдхэлэй пунктда орооhо тушааха түсэбөө 99 процентдэ хүргэнхэй. Тиихэдэ Хяагтын район — 96, Сэлэнгын районой тарияашад — 95, Улаан-Үдын районой механизаторнууд — 93, Загарайн районой ургаса ургуулагшад — 87 процент дүүргээд байна.

Байгша ондо тус бүреэ 13—14—15 мянган центнер тарияа гүрэндэ тушааха түсэбтэй Зэдын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй районууд ургасынгаа дээжые hаянайл эльгээжэ захалаhхай. Тиихэдэнь Түнхэнэй, Прибайкалиин, Яруунын районуудай ажахынууд тарияа тушаагаагүй байhаар.

Эдэ үдэрнүүдтэ тарияанай тоог дээрэ сугларhан ургасаяа түргэн сэбэрлээд, бэлэдхэлэй пунктда тушааха эрилтэ табигдана. Юуб гэхэдэ, республика дотор бүхыдөө ургаса хуряалгын эсэслэхэдэ, туhаламжа үзүүлхээр промышленна болон автотранспортна предприятинуудhаа элсүүлэгдэhэн автомашинанууд ээдтээ бусаагдажа, ажахынуудhаа бэлэдхэлэй пунктнуудта тарияа зөөхэ автотранспорт дуталдажа, бэрхэшээлтэ байдал тохёолдохо байна. Тиимэhээ эгээл мүнөө гүрэндэ тарияа тушааха хүдэлмэреэ түргэдхэхэ гээшэ шухалын шухала хэрэг болоно.

Ногооной витаминтай гурил бэлэдхэхэ түсэбөө Кабанскын район үлүүлэнхэй. Хэжэнгын районой тэжээл бэлэдхэгшэд түсэбөө 81 процентдэ хүргөө. Тиихэдэ Зэдын, Прибайкалиин, Түнхэнэй колхоз, совхозуудhаа бэшэ бусад районууд даабарияа хахадлаашьегүй байhаар.

Республика доторнай хартаабха таридаг арбан долоон районуудай 12-ынь гүрэндэ ургаса тушааха түсэбөө үлүүлэн бэелүүлээ. Мүн эндэ Кабанскын, Улаан-Үдын районууд даабарияа 92 — 97 процентдэ хүргэнхэй. Тиин гэhээ Бэшүүрэй, Яруунын, Захааминай районой хартаабхашад энэ талаар холо гээгдэлдэ оронхой гэхэ гү, али түсэбөө 25-hаа 58 процент хүрэтэр дүүргэнхэй.

Огородой эдеэ гүрэндэ тушааха талаар Улаан-Үдын район урагшатай. Эндэхи огородшод бүхыдөө 4.429 тонно овощ худалдаа. Тиихэдэ Загарайн овощ ургуулагшад гүрэндэ 1592 тонно тушаанхай. Мүн Бэшүүрэй, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй районуудhаа овощ ехээр абтана.

Эдэ үдэрнүүдтэ механизатор, комбайнернуудта ургаса хуряалгаяа унжагайруулангүй, түргэн дүүргэхэ эрилтэ табигдана. Орооhо тарияагаа сүм суглуулжа амбаарлаhаар лэ поли дээрэхи hолоомоёо бүхыдэнь гүүртэ, фермэнүүдтэ зөөжэ hурилхэ, ниитын малай үбэлжэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байhанаа мартаха ёhогүй.

ШУБУУНАЙ ФАБРИКА АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАБА

НЯНДОМА (Архангельска область). Архангельска областиин Няндомска бройлерно фабрика проектээр хараалагдаhан хүсөөрөө хүдэлжэ байнхай. 120 гектар талмай дээрэ нэмжыhэн зуу гаран барилгануудые Главархангельскстройн барилгашад шэнэ коллективтэ дамжуулаа юм. Мүнөө жэл бүри тус фабрика 6 миллион бройлер худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта эльгээнэ. Энэнь 8 мянганhаа дээшэ тонно мяхан болоно.

Хойто зүгэй шубуунай энэ томо фабрика 1980 ондо түрүүшын продукци үгэжэ эхилhэн юм. Барилгын hаял эхилжэ байхада, болзорhоо жэлээр урид хүдэлгэгдэжэ эхилhэн түрүүшын комплекс 565 тонно мяха ба 500 мянга шахуу үндэгэ үгэhэн байгаа.

Үйлэдбэриин корпусуудтай хамта болбосон түхэлтэй hуурин тосхон бодхоогдоо юм. Мүнөө барилгашад клуб, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинат барижа байнхай. Хожомынь профилактори ба амаралтын бааза баригдаха.

(ТАСС).

Москвагай «Серп и Молот» гэжэ металлургическа заводой байгуулагдаhаар 100 жэл үнгэрөө. Совет засагай жэлнүүдэй туршада тэрэ ниислэлэй индустриин түрүү предприятинуудай нэгэн болонхой.

Арбан жэлэй саада тээ заводто hэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр эхилhэн юм. hэльбэн шэнэлэлгын hүүлээр хүйтэн прокадай цех түрүүлэн ашаглагдажа эхилээ hэн. Нёдондо жэлдэ энэ цех 50 микрон хүрэтэр нимгэн прокат гаргажа эхилээ юм. Энэ орёо үйлэдбэри заводой залуушуулда даалгагданхай. Хүйтэн прокадай хоёрдохи цехэй комсомол-залуушуулай халаан бригадна гуримаар ажаллана. Залуушуул түсэбтэ даабаринуудаа 105 процентhээ доошо бэшээр дүүргэдэг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн крановщица Тамара Коношенко; халаанай совет цехэй хамтын суглаанда зүбшэгдэхэ асуудал хаража үзэнэ. Соведэй түрүүлэгшэ Виктор Новиков.

ТАСС-ай фотохронико.

ДААБАРИЯА БЭЕЛҮҮЛЭЭ

Хойто-Байгалай районой ажалшад, байгаалиин хэды бэрхэшээлнүүдые ушаруулбашье, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ ажалдаа яhала эдэбхитэйгээр ороо бэлэй. Хура бороо ходо орожо, Дээдэ-Ангар, Кичерэ болон бусад гол горходой үертэйшье байгаа hаань, үбhэ сабшажа, hүринүүдые табиха хүдэлмэри яhала эдэбхитэйгээр ябуулагдаа гэхэдэ алдуу гарахагүй.

БАМ-ай барилгын организацинууд колхоз, совхозуудта, госпромхозуудта жэл бүри үбhэ бэлэдхэхэ хэрэгтэнь ехэ туhаламжа хүргэдэг. Байгша ондо барилгашад 32100 центнер үбhэ бэлэдхэхэ байгаа. Эгээл бэрхэ хүдэлмэришэд энэ харюусалгатай участогта эльгээгдээ. Үбhэ бэлэдхэхэ звенонуудай дунда социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдээ. Недели бүри мүрысөөнэй дүн согсологдоо. hайн шанартай үбhэ ехээр бэлэдхэhэн түрүү звенонуудай коллективүүд «Нива» автомашинаар, «Урал» мотоциклнуудаар урмашуулагдаха юм.

«БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин 1-дэхи автобазын, тоннельнэ 11-дэхи, 18-дахи отрядуудай барилга хабсаралгын 708-дахи, 581-дэхи, 575-дахи поезднуудай, оньhожоруулагдамал 138-дахи, 135-дахи, 137-дохи колоннонуудай звенонууд hайн шанартай үбhэ ехээр бэлэдхэжэ, колхоз, совхозуудта тушаагаа. Жэшээлхэдэ, 1-дэхи автобазын коллектив 600 центнер үбhэ тушаагаад байна. Барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын звеногой хүдэлмэришэд 470 центнер үбhэ тушаагаа.

БАМ-ай барилгашад hүүлэй үдэрнүүдтэ «Ангарский» совхоздо 1870 центнер, «Северный» совхоздо 2500 центнер эрхим шанартай үбhэ тушааба. БАМ-ай барилгашад, геологууд, загаhашад, ангуушад, түмэр замшад хүдөөгэй ажалшадтай хамта тон эбтэйгээр ажаллажа, үхэр малда үбэлдөө бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тула тэмсээ. Дээдэ-Ангар мүрэнэй, Байгалай хойто эрьенүүдээр hүринүүд жэрылдэн бодоо.

— Зундаа ходол хура бороо орожо, Хойто-Байгалай хүдөөгэй ажалшадта ехэ hаад үзүүлээ. Гэбэшье үбhэн яhала гэмгүйгөөр бэлэдхэгдэбэ. Намарай дулаан үдэрнүүдые hайнаар, дүүрэнээр хэрэглэжэ, бидэ ехэ үбhэ хуряажа абаад байнабди. БАМ-ай барилгашад бидэндэ ехэ туhа хүргөө», — гэжэ Хойто-Байгалай РАПО-гой түрүүлэгшэ Н. И. Охолин хэлэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

...ЁЛШОД — ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ЗОРИГ БАДАРУУЛНА

ясуулhан габьяатай. Тодорхойлбол, тэдэнэр Хэжэнгын, Ушхайтын, Могсохоной, Чесаанын, Загаһатын совхозуудай үбһэшэд болон таряашадта, «Баянгол» нэгэдэлэй малшадта айлшалжа, концертнүүдые харуулhан, аман үгын журналнуудые уншаhан, лекци ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Гадна эдэ нютагуудаар аяншалхадаа, районой соёлой байшангайхид хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ горитойхон методическа туһаламжа үзүүлнэ гээд онсололтой. Жэшээлбэл, тэдэнэй ашаар Ушхайтын, Эдэрмэгэй, Хөөрхын, Могсохоной хүдөөгэй клубуудта бага бэшэ туһаламжа үзүүлэгдэһэн байна.

Агитбригадын гэшүүдэй олонхинь тусхай мэргэжэлэй, э д э б х и үүсхэл түгэс залуушуул юм. Зүүн Сибириин соёлой институдай клубна режиссурын отделениие эрхимээр дүүргээд, мүнөө районой соёлой таһагай ахалагша методистаар хүдэлжэ байһан Шойдокова Сэсэгма Нимаевна агитбригадые хүтэлбэрилхөөр дэмы бэшэ томилогдоо гэжэ һанагдана. Артистын онсо бэлиг талаантай энэ басаган бусадта жэшээ харуулмаар хүдэлдэг байна бшуу. Тиихэдэ Соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд Р. Дамдинжапова, Б. Шойдоков, В. Ринчинов гэгшэд хужарлама гоёор дуу дууладаг, харин С. Танхаева элдэб янатанай хатар онсо маягтайгаар гүйсэдхэдэг юм. Тэрэшэлэн Москвагай 1-дэхи хүгжэмэй училищиие мүнөө жэлдэ дүүргээд, Хэжэнгын хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулида багшалхаяа ерэһэн О. Насонова, Н. Насакина гэгшэд дуулахадаашье, хатархадааше бэрхэ басагад байжа, агитбригадын хүдэлмэридэ шууд оролсоһон юм. Мүн лэ тэрэ һургуулида арбаад жэлэй туршада багшалһан З. Ц. Цыбанова чанза дээрэ айхабтар бэрхээр наададаг, буряад арадай дуунуудые ирагуу һайханаар дууладаг байна.

Иимэ олон бэлигтэнтэй агитбригадые хүдөө нютагуудта хаа хаанагүй хүлеэжэ байдагыньшье ойлгосотой юм ааб даа.

Үнгэрэгшэ һарын һүүл багаар соёлшодые Хэжэнгын совхозой Урда Шанаа, Ганга, Бахлайта, Сагаан Нуур гэжэ газарнуудта байрлаһан малшадай буусануудта Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой Зүүн-Бэе, Хойто Һүүжэ, Худанай Үртөө гэхэ мэтын газарнуудта оршодог полевой стануудта хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаһан юм. Тэдэнэй программада Ю. Ирдынеевэй «Хэжэнгын вальс», мүн «Виноградай жэмэсхэн, «Бодол» гэһэн дуунууд, акушин, араб арадуудай хатар, бусадшье һонирхолтой номернууд оролсоо һэн.

Мүнөө районой Соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригадынхид республикын Соёлой министерствэдэ баталагдан абтаһан соёлой комплексно программые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн оролдожо, һаяын үдэрнүүдтэ программаяа шэнэлэн, тракторно-таряан ажалай бригаданuудта, малшадай байрануудта айлшалхаар түсэблэнэ.

Б. ДОРЖИЕВА.

...ҮҮД ...АДАА ...А

...вощ ургуулагша, «Ро... ...СССР-эй Верховно Со... ...Михайленкын бригадада ...үрһөө түсэбөөр ха... ...най нэгэ хубяар ехэ ...зүндэ сагай улари... ...байгаашье һаань, ...үнинэ шадамараар ...дэлмэри саг болзор... ...лан дээрээ эбтэй... ...Армида албаяа ...дэ бусаһан 9 ме... ...ехэ туһаламжа

Аха дүүнэр Сергей ба Николай Крицкинүүдтэ, тэдэнэй нүхэдтэ хаана ошожо хүдэлхэб гэһэн асуудал огто гараагүй байха юм. Тэдэнэр үшөө һурагшад байхадаа имагтал энэ овощ ургуулагшадай бригадада ажалай түрүүшын дуршэлтэй болоhон, 10-дахи класс дүүргэhэнэйнгээ һүүлээр эндээл Галина Васильевнагай дүй дуршэлые халан абаһан байха юм. Харин тэрэнь 30-аад жэл соо колхозой үйлэдбэриин эгээл орёо участогта хүдэлнэ. Тэрэнэй ажал хүдэлмэри правительствын шагналнуудаар тэмдэглэгдэнхэй. Овощ ургуулагшын ажал хэды хүндэтэйб гэжэ Галина Васильевна өөрынгөө жэшээгээр батадхан харуулаа. Тиимэһээл залуушуул тэрэнэй коллективтэ хүдэлхэ дуратай байна бшуу.

— Иимэ туһалагшадтай ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа болохо юм, —гэжэ Г. Михайленко бригададаа бусажа ерэһэн хүбүүд тухай хэлэнэ.

Томск,
Амарай область.

(ТАСС).

Галина Александровна Шелковникова Баргажанай районой Бодоной участково больницада 25 жэл медицинскэ фельдшерээр хүдэлнэ. Тэрэ Улаан-Үдын медицинскэ училищи дүүргээд, түрэл нютагтаа хүдэлжэ захалаа һэн. Галина Александровнагай ажалладаг больница район соогоо түрүү һуури эзэлжэ байдаг. Үнинэй медфельдшер үбшэнтэндэ налгай зохидоор хандадаг, ажал хэрэгээ харюусалгатайгаар дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: медфельдшер Г. А. Шелковникова ажалдаа. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...ОЛШО БА ҮЕ САГ

...ХЭЗЭЭДЭШЬЕ ЗОХЁОН ...УЛАГША БАЙХА ЁҺОТОЙ

...Ленинскэ шангай лауреат Эдуард... философско ухаан бодолой хүгжэлгын шүлэгүүдые бэшэдэг эгээн ...зохёолшодой нэгэн болоҗо тодор... Тэрэнэй бэшэһэн шүлэгүүдэйнь хэдэн СССР-эй арадуудай, мүн хилын саанахи хэлэнүүд дээрэ нэгэтэ бэшэ оршуу... гараһан байна. «Хүн» гэжэ номнн зо... шэглэлые тодорхойлоо юм гэжэ по... ...лай.

Межелайтистай АПН-эй корреспондент ...гай хэһэн хөөрэлдөөе уншагшадайн... ...хамнай.

...үгы байна. Зүгөөр интеллектуальнашье, рациональнашье шэнжэнүүдһээнь арсахагүйб. Манай энэ орёошье, тэрэ мүртөө зоримгойшье, научно-техническэ революциин үргэн дэлисэтэйгээр һүжэрһэншье хоридохи зуун жэлдэ поэзи гээшэ хүнэй ухаан бодолые дэбэргэхэ, тэрэниинь зүб замаар шэглүүлхэ шадалтай хүсэн мүн гэжэ би тоологшоб. Юуб гэхэдэ, манай эдир үетэнэй ухаан бодол ходоодоол урагшаа эрмэлзэнги, хананги бэшэ байдаг шуу. Харин эндэ ухаангүй орёошье, шухалашье асуудалнуудые заал һаа уянгын мүрнүүдээр дамжуулха ёһотой һэн гэжэ баталан хэлэнэ бэшэб.

— Танай поэзидэ искусствын хүгжэлтэтэй холбоотой темэнүүд ехэ һуури эзэлдэг. «Кардиаграмма» гэжэ ном соотнан бүхэли бүлэг сэхэ «Искусство» гээд нэрлэгдэнхэй. Искусствын ямар нэгэ һалаае эгээл ехэ удха шанартай гэжэ тоолодогота?

— Үлүү ехээр бү гайхаарайт. Поэзиие бэшэ, харин хүгжэмые түрүүшын һуурида табидагби. Бодоод үзэхэдэ, имагтал ритмhээ, хүгжэмhөө поэзииншье бүхы үндэһэниинь эхитэй ха юм. Ходомоо өөрынгөө поэзи дотор хүгжэмыешье, уран зурагыешье хамтаруулан нэгэдүүлхэ хүсэлтэнб, тиигэжэ оюун ухаанай агууехэ хүсэнэй һүлдэ болоhон энэ гурбан зүйл багтааhан зохёолоо ходоодо магтан дууладаг мүнөөхи Хүндээл бэлэглэхэб.

— «Хүн» гэжэ номойтнай барлагдан гараһанһаа хойшо хорёод гаран жэл үнгэрбэ. Теэд мүнөөшье үеын зохёолнуудтайгнай танилсахадаа, Хүн тухай темэтнай Тандаа гол темэ зандаа үлөө юм байна гэжэ этигээбди. Хэр тиимэ гээшэб? Юундэ?

— Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи бүхы үйлэ хэрэгүүд хүнһөө эхитэй, тэрэнэй аша туһада зорюулагданхай. Тиимэһээ энэ темэ эхи захагүй, дундаршагүй болоно бшуу. Би мүнөө үеын хүнэй портредые али бүхы талаһаань зураглан харуулха гэһэн зорилго урдаа табяагүйб, таоинашьегүйб, табихашьегүйлби. Имагтал энэ темын ямар нэгэ хубиие шэнжэлхэ һэдэлгэ хэнэб.

Жэшээлхэдэ, хүнэй зохёохы хүсэл бодолой эрмэлзэл намайе һонирхуулдаг юм. Энэ эрмэлзэлынь хүнэй сэдьхэлэй гүн сооһоо далаин оёорто хэбтэдэг эрдэни шулуун мэтэ толордог байха. Тиимэһээ би эсэхэ сусахые мэдэнгүй хэзээл нэгэтэ үнэтэ шухаг зүйлые олохол бэзэб гэһэн найдалтайгаар тэрэ гүн руу шунгажал мэдэнэ ха юмбиб. Теэд эрдэни шулуун хүнэй гарта бэлэхэнээр ородоггүй бшуу. Тэрээн шэнги бишье далайн «хара нүхэн» оёорто хүрэхэдөө, элдэб олон һаад тойботой ушарнаб, тэдэнтэй тэмсэхэ баатай болоноб, тэндэ баглайн ургадаг «хорото ургамалнуудтай» дай хэнэб. Юрэдөөл, һүүлэй һүүлдэ илахал аабзаб гэжэ этигэнэб.

Хүн гээшэ нэн түрүүн энэ дэлхэйн бүхы бодотошье, ухаан бодолойшье баялигуудые зохёон байгуулhан габьяатай гээшэ ааб даа. Тиимэһээл түрүүшын түүдэгһөө эхилээд, Хиросима дээрэ атомна бомбо тэһэлтэрээ, юрын шулуун һүхэһөө эхилээд, мүнөө үеын рободуудые бүтээтэрээ, Икар тухай домогһоо эхилээд, замбуулинай гайхамшагта онгосонуудые ниидхүүлтэрээ, Хүнэй юу хэһые шэнжэлхэеэ, тэрэнэй ажал ябуулгые сэгнэхэеэ хүсэнэб. Хүн юумые бутарган һандаргахын түлөө бэшэ, харин зохёон байгуулхын түлөө энэ дэлхэйдэ түрэдэг юм гэһэн нангин бодолые үшөө дахин баталха байнаб.

— Тиибэ яабашье, хэзээ нэгэтэ дайн боложол һалаха гэһэн һанамжа бии гээшэ ааб даа..

— Бииншье биил юумэ бээз. Хилын саанахи оронуудай зарим оюун ухаатанай гэхэ гү, али интеллектуалнуудай зүгһөө иимэ һанамжа нэгэтэ бэшэ соносохо ушар гарадаг юм. Нэгэн гэбэл, ажана мэндэ ажаһууха, үгы гэбэл, бүхы юумэн үгы хэгдэхэ ёһотой — иигэжэ мүнөө бүмбэрсэг дэлхэйн ерээдүй тухай асуудалай сэо сэхэ таоигдаад байхада, дээрэ хэлэгдэгшэ һанамжа тон буруу байхаһаа гадна, үндэһөөрөө хоротой гээшэ. Дайнай аюулые зүб гэжэ тоолодог нэгэшье уран зохёолшые мүнөөдэр болотор золгоогүйб. Ямаршье хүшэр хүндөөр энэ асуудалай таоигдабашье һаа, тэрэ найдалаа гээдэггүй. Тиимэл хадань уран зохёолшо мэргэжэлтэйдээ омогорходогби. Теэд найдалаа яажа гээжэ бололтойб? Мүнөө үедэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хэдэн зуун миллион хүнүүд жагсанхай. Тэдэнэй тэмсэл үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ. Шангаданашье!.

Байгаалиhаа юрэ бусын замбуулинай бэлэг болгожо, эрьелдэжэ байһан сэнхир зүһэтэй, монсогорхон бүмбэрсэг дэлхэйе хүн хоёр гартаа абаһан домогтой. Мүнхэ сэсэн байгаалиимнай бэлэгээ хүсэд бүтээнгүй дамжуулһаниинь бүришье гүн удхатай гээд һанагдана. Юуб гэхэдэ, Хүн саашадаа газар дэлхэйе түбхинүүлэн, болбосон шэнжэтэй болгохо хэрэгтэ ёһотой эзэн болохо уялгатай һэн. Болоошье! Байгаалиин эхилһэн зохёохы нангин ажалые Хүн үргэлжэлүүлээ. Тиин Хүн лэ энэ мүнөө ажаһуугаа дэлхэйе байгуулжа шадаа бшуу.

Теэд мүнөө болоод байхада хүмнай байгаалида эсэслэн урбажа, тэрэнээ, өөрынгөө бүтээлые һандарган бутаргаха, үгы хэхэ болоно гү?

Япон ошожо ерээд, «Хиросимын бороо» гэжэ нэрэтэй поэмэ бэшээ һэмби. Тэрэмни иимэ үгэнүүдээр түгэсэнэ: «Хүүргэ дээгүүр хүн ябана. Хайшаа зорёо хаб тэрэ?».

Тэрэ хүнэй дэлхэйн хоёрдохи дайнай окопууд сооһоо гараад, сэб сэхэ термоядерна түнмэр руу зорихогүй байһанда үнэн зүрхэнһөө этигэнэб. Этигэхэ үндэһэншье бии. Би бүхы амиһаяа, зохёохы хабаяа хүндэ, тэрэнэй сэдьхэлдэ, тэрэнэй дуранда, тэрэнэй ажал хэрэгтэ, тэрэнэй ерээдүйдэ зориюулнаб, тиимэһээл Хүн буу барижа бү ябаһай, харин зохёон байгуулхы замаараа дабшаһай, түрэл һайхан энэ бүмбэрсэг дэлхэйгээ хамгаалхаһаа гадна, тэрэнээ ухаан бодолтойгоор, гамнангяар шэмэглэн гоёоһой гэжэ хүсэхэ байнаб.

(АПН).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ШАНАР ҺАЙЖАРУУЛХА ЗОРИЛГОТОЙГООР

УЛААН-БААТАР. Бүтээгдэдэг продукциин шанарые һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэһэн түсэбтэ дүнгүүдэй шэнэ гурим Монголой Арадай үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүдтэ нэбтэрүүлэгдэнэ. Туршалгын үнгэргэгдэжэ байһан ниислэл хотын промышленна 6 предприятида эрхим шанартай продукциин хэмжээн горитойгоор дээшэлһэн, ажалай бүтээсэ 20 шахуу процентээр ургаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ орон дотор ажал эмхидхэхэ түрүү шэнэ арганууд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Ажахын тоосооной бригаданууд, хамтын подрядай ба эрхим шанарай бригаданууд хаа хаанагүй хүдэлжэ эхилээ. Тэдэнэр ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ, продукциин шанарые һайжаруулгада горитой хубитаяа оруулна.

Түсэблэлгын экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороһониинь, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдые түргөөр бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ арга олгоо. Эндэ 10 гаран нэгэдэл байгуулагданхай. Материальна ба ажалай ноосэнүүд бодомжотой һайнаар хэрэглэгдэнэ.

ГОЛ МҮРЭНЭЙ ТРАНСПОРТ ХҮГЖӨӨГДЭНЭ

ВЬЕНТЬЯН. Лаосой судна бүтээгшэдэй булад хабһатайгаар бариһан ашаанай түрүүшын судна уһанда табигдажа, республикын гол мүрэнэй хүдэлмэришэдэй мэдэлдэ оробо. Шэнэ судныи барилгатар ороной гол мүрэнүүдээр бага ашаа тээдэг гансал модон баржануудай ябадаг байһые хараада абаа һаа, ороной гол мүрэнэй транспортые хүгжөөлгэдэ энэ үйлэ хэрэг ехэ удха шанартай байха юм.

Мүнөө дээрээ Лаосто автомобилиин харгынууд үшөөл үсөөн, һайнаар түхеэрэгдээгүй юм. Тиимэһээ Меконг болон бусад гол мүрэнүүдээр ашаанай горитой хубинь зөөгдэдэг байха юм. Мүнөө үедэ Саваннакет хотодо гол мүрэнэй томо порт баригдана, хаа хаанагүй мүрэнүүдэй һаба гүнзэгы болгогдоно, хуүшан причалнууд һэльбэн шэнэдхэгдэнэл, шэнэ причалнууд баригдана. Харин корабль бүтээгшэд шэнэ бэлэг бэлдэжэ байнхай. Ойрын сагта тэдэнэр үшөөл хэдэн мүнөөнэй шэнэ судна бариха гэһэн уялга абанхай юм.

(ТАСС).

ЮГОСЛАВИИН НИИСЛЭЛ ХОТЫН СҮЛӨӨЛЭГДЭҺЭНЭЙ 39 ЖЭЛЭЙ ОЙ МҮНӨӨДЭР ГҮЙСЭХЭНЬ

БЕЛГРАДАЙ ЕХЭ ҺАЙНДЭР

Белградта алтан намарай хаһа бүрин эрхэсэ эзэлээд байнхай. Югославиин ниислэл хотын сэсэрлигүүд шарахүрибтэр үнгөөр хушагдана. Үдэшэндөө Белградай үйлсэ гудамжануудта хүн зон олон. Югославиин ниислэл хотодо ажаһуугшад театральна зүжэгүүдые, кино, зурагай галерей харахаяа, хани нүхэдтэеэ уулзахаяа яарана. Хаа хаанагүй — олон тоото сонсхолнууд. «Битет» гэжэ уласхоорондын театральна фестивалиин, залуу хүгжэмшэдэй уласхоорондын конкурсын дүүрэмсээр, «Бемус» гэжэ хүгжэмтэ фестиваль нээгдэбэ.

Амгалан байдалай тогтоогдоһоор 39-дэхи намараа Белград угтаба. Гитлеровскэ Германи 1941 оной апрель һарада Югославида добтолжо, энэ хотые һамна бута бомбодожо, туйлай ехэ уйдхар гашуудал, зоболон һүйдхэл үүдхэһэн байгаа. Мүнөө тэрэ үеһөө мүр сараашье үлөөгүй. Имагтал эртэ урдын Калемегдан гэжэ хэрэм соохи сэрэгэй музейдэ табигдаһан фото-зурагууд айхабтар ехэ һандарал һүйдхэлнүүдые ой ухаандамнай һэргээнэ.

Калемегдан хадаа Белградай хүн зоной амарха дуратай газар болонхой. Тэрэниие түүхэтэ газар гэжэ нэрлэдэг. Эрхэ сүлөөгэй улаан туг эндэ мандуулагдаа һэн. Хоёр генерал 4-дэхи гвардейскэ корпусые командалагша В. Жданов, НОАЮ-гай пролетарска 1-дэхи корпусые командалагша П. Дапчевич гэгшэд эндэ уулзажа, аха дүү ёһоор тэбэрилдэн таалалдаа һэн. Югослав бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ нангин болоһон зүйлнүүд тухай сэргэй музей соо хадагалагдаа байдаг. Эдэмнай Югославиин арадай-сүлөөрэлгын арминн алдар суута частьнуудай дайшалхы тугууд, фашизмда эсэргүү тэмсэлшэдэй баатар габьяа тухай хөөрэһэн документнүүд болоно. Эндэ табигдаһан зүйлнүүдэй дунда ород хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн экспонадууд бии: «Шалгагдаа, минэнүүд үгы». «Белград сүлөөлэгдөө!».

Совет болон югослав сэрэгүүдэй сүлөөлһыень хотын хүн зон хододоо һанажа, нангинаар сахижа ябадаг юм. Эдэ үйлэ хэрэгүүд тухай дурасхаал Белградай үйлсэ гудамжануудай нэрээр мүнхэлэгдэнхэй. Улаан Армиин бульвар, маршалнууд Толбухин болон Бирюзовой, генерал Ждановай нэрэмжэтэ үйлсэнүүд бии. Югославиин ниислэл хотые сүлөөлхын түлөө байлдаануудта баатарай үхэлөөр унаһан югослав болон совет сэрэгшэдэй мүнхын нойроор нойрсожо байдаг Белградые сүлөөлэгшэдэй мүнхэлэлгын хүүр дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ баглаа сэсэгүүд табигдана.

Белградай мүнөө үеын түүхэ 1944 оной октябриин 20-hoo эхитэй юм. Хотын нэн байдал хүндөөр эхилээ һэн. Гэбшье тэрэнэй хүн зон хотоёо һэргээн хубилгажа, танигдашагүй болгоо. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай эхилхэ үедэ 300 мянга гаран хүн Белградта ажаһуудаг һэн. Харин мүнөө 1,5 миллион хүн тоологдоно. Сава мүрэнэй зүүн бэедэ шэнэ город урган бодоо. Ожорһо хулһаар бүрхөөгдэһэн нуурай байһан газарта үндэр һайхан гэрнүүд баригдаа. Конгрессүүдэй «Сава» гэжэ гоё һайхан ордон, шэнэ гостиницанууд мартагдашагүй дурасхаал үлөөнэ.

Белград — ажалша хото, мүнөөнэй индустриин, эрдэм, соёлой, спортын түб мүн. Станогууд болон тракторнууд, судианууд болон комбайнууд, хубсаһа хунар болон гутал Югослави соогуур, мүн галаадын оронуудаар эльгээгдэнэ. Орон дотор үйлэдбэрилэгдэдэг нийтын продуктын наймананай нэгэ хубинь эндэ гаргагдадаг юм.

СССР-тэй, анда хото Москватай экономическа ба соёлой холбоо барисаа хүгжөөлгэдэ Белград эдэбхитэйгээр хабаададаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ харилсаа холбоониинь улам үргэдхэгдөө. Предприятинууд, эрдэм-шэнжэлэлгын институдууд харилсаа холбоо тогтооно.

...Белградтахи И. Броз Тито нэрэмжэтэ судоверфьдэ хүрэбэбди. Шампанскын шэл задалагдажа, ээлжээтэ хүсэтэ буксир уһа руу табигдаба. Причал дээрэ альга ташалга нээрнэ. Судна дээрэ совет туг мандуулагданхай. Тэрэ СССР-эй портнуудай нэгэндэ эльгээгдэхэ.

Ниислэл хотын судоверфь хадаа Югославиин судна бүтээлгын эгээл томо ехэ, эгээл үниинэй предприятинуудай нэгэниинь юм. Тэрэ совет захилнуудые, амжалтатайгаар дүүргэдэг. Верфиие түүхэй эдээр, материалнуудаар хангалгада хэды бэрхэшээл түбэгүүдэй ушардагшье һаань, захилнуудаар хододоо элбэг байдагбди гэжэ Белградай корабелнууд омгорхолтойгоор хэлэдэг юм. Одессэ, Новороссийск, Мурманск, Туапсе — эдэ бүхы портнуудта Югославиин ниислэл, хотодо бүтээгдэдэг буксирнууд хүдэлдэг байна.

— Совет «Судоимпорт» гэжэ нэгэдэлтэй худалдаа наймаанай ехэ харилсаа холбоо тогтоонхойбди. 1965 онhoo хойшо харилсаамнай улам үргэдөө,— гэжэ верфиин коммерческэ директор Андрия Тодоревич хэлэнэ.— Элдэб зорилготой 50 шахуу судна СССР-тэ эльгээгээбди. Мүнөө коллективнай ээлжээтэ харюусалгатай захилаа — 17 буксир — амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Удаадахи табан жэлэй эхиндэ «Судоимпорттэй» хэһэн хэлсээнэй ёһоор овоц, үрэ жэмэс зөөхын тула мүнөөнэй табан рефрижератор СССР-тэ эльгээхэ юм.

Совет заводуудта бүтээгдэһэн үргэлгын кранууудаар, гагналгын аппарадуудаар, металл болбосоруулгын станогуудаар верфь хангагданхай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хэдэн жэлэй урда тээ СССР-эй туһаламжаар тэрэниие шэнэдхэн һэльбэлгэ үйлэдбэриие улам хурдадхаһан байна.

Мэргэжэлтэдээ халан абалсалга хоёр ороной корабелнүүдэй харилсаанда ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Белградай олонхи судна бүтээгшэд Ленинград болон СССР-эй бусад хотонуудта дүй дуршэлөө дээшэлүүлһэн байна. Иимэ нягта холбоо барисаан хоёр ороной корабль бүтээгшэдэй хани барисаае улам бэхижүүлнэ.

В. БЕСКРОМНЫЙ,
ТАСС-ай корр.

Белград.

ТАСС АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИ

НЬЮ-ЙОРК. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха гээшэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитедтэ (буу зэбсэгүүдые хуряалгын ба уласхоорондын аюулгүй байдалай асуудалнуудые шиидхэдэг) боложо байһан юрэнхы хөөрэлдөөнэй гол шухала асуудал болоно.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хуряалгын бүхы гол зорилгонуудые хабаадуулһан 23 асуудал зүблэхэ зүйлдэ табигдана. Термоядерна дайнай аюулһаа дэлхэйн арад түмэниие аршалан хамгаалха зорилготой Советскэ Союзай үүсхэлнүүд зүблэхэ зүйлэй үндэһэ һуурида табигдана

СССР-эй түлөөлэгшэ В. Ф. Петровский комитет дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ядерна дайнай аюул улам һүрөөтэй боложо байна гэжэ тэмдэглээ. Сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые эрмэлзэн, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээгшэдэй харата ябуулгануудһаа энэ аюул үндэһэтэй.

Ядерна буу зэбсэгүүдые буруушаажа байһан тухай декларациие баталан абалга политическэ байдалые түни түбшэн болгожо, гүрэнүүдэй хоорондо этигэл найдал түрүүлхэ ёһотой байгаа гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн дүрбэдэхи комитедэй зүбшэн хэлсэлгэдэ колониализмые, апартеидые, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые усадхалгын асуудалнууд табигданхай. Транснациональна корпорацинууд Намибида эсэргүү ябуулгануудаа улам үргэдхэжэ байна. Энэ талаар ООН-ой абаһан бүхы тогтоолнуудые бэелүүлгэ Намибидахи байдалые гуримшуулан һайжаруулха аргатай.

Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохо тухай декларациие бэелүүлгэдэ хабаатай асуудалнуудые комитедтэ зүбшэн хэлсэбэ. Баруунай монополинууд бэеэ дааһан оронуудай аюулгүй байдалда һаад ушаруулхые оролдоно гэжэ Сириин түлөөлэгшэ Ф. Адхани мэдүүлээ.

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин тогтоолнуудые баруунай оронууд, нэн түрүүн Холбоото Штадууд тоонгүй, ЮАР-та ба Намибида корпорацинуудайнгаа мүнгэ һомололгые дэмжэнэ гэжэ Чехословакиин түлөөлэгшэ И. Пульц тэмдэглэбэ. Харата ябуулгануудаа сагааруулха гэһэн капиталис оронуудай һэдэлгэнүүдтэ шанга харюу сохилто үгэбэ.

Г. ГУСАГАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ПРАГА. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха гээшэ һайн һанаатай бүхы хүнүүдэй бэелүүлхэ гол зорилго болоно гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг энэ эмхиин байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан христианска эб найрамдалта конференциин (ХМК) делегацитай уулзахадаа мэдүүлбэ.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, бүгэдэ нийтын эб найрамдалта конференциин гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Тиимэһээ ХМК дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхолгодо эсэргүүсэн тэмсэнэ.

АФРИКЫН ОРОНУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

БРАЗЗАВИЛЬ. Габоной ниислэл — Либревиль хотоһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Түбэй Африкын 11 гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд эндэ уулзаба. Тэрээндэ хабаадагшад — Анголын, Бурундиин, Камерунай, ЦАР-ай, Чадай, Конгын, Экваториальна Гвинейн, Габоной, Руандын, Сан-Томе ба Принсипиин, Заирай түлөөлэгшэд нютагай шэнэ экономическа бүлэглэлые байгуулгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна. Түбэй Африкын гүрэнүүдэй экономическа эмхи (ЭККАС) байгуулха тухай договорой проект уулзалгада хабаадагшадай баталамжада табигдаһан байгаа. Шэнэ эмхиин ажал ябуулга эндэхи оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай холбооe бэхижүүлхэ, хүдөө ажахын, промышленностиин, транспортын, байгаалиин нөөсэ баялигуудые ашаглалгын, финансын политикые тааруулан табилгын талаар харилсаа холбооень хүгжөөхэ юм.

ОРЁО ТҮГШҮҮРИЛЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

БЛЭКПУЛ. Великобританиин хүтэлбэрилхы консервативна партиин жэл бүриин 100-дахи конференци хүдэлмэреэ эндэ эхилбэ. Ториин правительствын засаг барижа байһан дүрбэн жэлһээ үлүү сагай ажал ябуулгын дүнгүүдые тэрэ согсолхо юм. Энэ үе соо ороной социально-экономическа байдал ниилээд хүндэ хүшэр болоо, Английн ажалшадай һуудал байдал муудаа.

Һүүлэй табин жэлэй хугасаа соо хүдэлмэригүйшүүлэй эгээл олошоролго консерваторнуудай экономическа стратегиин буруу һүрэһые батаар элирхэйлэн харуулна. Доогуур абтаһан түсхай баримта мэдээнүүдэй ёһоор, мүнөө үедэ Великобританида 3,2 миллион хүн ажал хэхэ эрхэеэ хаһагданхай. Энэнь ажаллаха аргатай хүн зоной 13 процентһээ үлүү ехэ болоно. Ториин правительствын засаг барижа байха үедэ хүдэлмэригүйдэлгэ хоёр дахин олошороо. Энэ үе соо промышленна үйлэдбэри 12 процентээр хороһон байна. Хэрбээ консерваторнуудай правительствын урдынгаа хараа шэглэлые баримталан бэелүүлээд байгаа һаань, Английн экономико бүри доройтон унаха юм гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

НИКАРАГУА. Һүүлэй хэдэн һарын туршада Гондурасай зүгһөө нэбтэрэн орожо, бандануyд ороной хилэһээ оройдоол арбаад модоной газарта оршодог Халапа гэжэ һууриниие эзэмдэхэ зорилготойгоор хэдэ дахин добтолго хэһэн байна. Тэрэниие эзэмдээд, «саг зуурын правительство» байгуулбабди гэжэ соносхожо, удаань Гондурасһаа ба США-һаа туһаламжа эрихэ зорилготой байгаа. Зүгөөр энэ һэдэлгэнүүдынь буруу һүрөө. СНА-гай сэрэгшэд бандидуудые угтан абажа, гэдэргэнь сухарюулдаг һэн. Мүнөөшье тэдэнэр энэ һэдэлгэсэ дабтаха зорилготой байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Халапые хамгаалагшад.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭДИР МОРЯГУУД

БУРЯАД оронойнгоо 60 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, республикын hургуулинууд нэдондо горитойхон хүдэлмэри ябуулhан байгаа. Ойн баярай үнгэрөөшье hаа, hонирхолтой үүсхэл, hонин хүдэлмэри ябуулагдажа үргэлжэлhөөр.

Прибайкалиин районой hургуулинууд энэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулна. Классhаа гадуур, hургуулиhаа гадуур ябуулагдадаг бүхы хүдэлмэри үзэл сурталай хүмүүжүүлгэтэй нягтаар ябуулагдана. «Минии Эхэ орон—СССР» гэжэ нэрлэгдэhэн пионернуудэй, hурагшадай бүхэсоюзна экспедицин hүүлшын шатые hайнаар үнгэргэхэ гэжэ оролдоhон байна.

Таловкын дунда hургуулиин эдир морягуудай клубай хүдэлмэриин дүршэл угаа hонирхолтой. Тус клуб эмхидхэгдэhээр 6 жэл болоhонь. Улаан тугта vhан сэрэгэй албанда байхадаа, баатаршалга гарган, hаhа баралан Владимир Фёдоров Таловкын дунда hургуули дүүргэhэн юм. Тиимэhээ эдир морягуудай клуб тэрэнэй нэрые зүүнхэй. Сэрэгэй-патриотическа хүмүүжүүлгые hурагшадай дунда үдха hайнтайгаар ябуулhанайнь түлөө ВЛКСМ-эй райком В. Фёдоровой нэрые энэ клубта олгоhон байна. 4—7-дохи классуудай 60 гаран hурагшадые тус клуб нэгэдүүлнэ. Республика доторнай гансахан энэ клубые эмхидхэhэн. тон hонирхолтойгоор хүдэлмэриинь зохёон ябуулжа шададаг. түүхын багша Александр Леонидович Тунгусов мүн лэ анхандаа энэ hургуулиие дүүргэhэн намтартай. А. Л. Тунгусовай эдэбхи үүсхэлые Таловкын hургуулиин директор Анна Васильевна Миронова ехэ дэмжэдэг байна.

А. Л. Тунгусов хадаа бага наhанhаа далайда дурлаhан хүн. Мүнөө hургуулида үхибүүдтэ багшалжа ябахадаа, өөрынгөө нангин энэ дурые hурагшадтаа дамжуулха гэжэ шиидээ бшуу. Юрэдөө А. Л. Тунгусовай гарган hайн үүсхэлые тооложо барахаар бэшэ. Бүри залуухан, пионервожатаар хүдэлжэ ябаха үедөө манай нютагай баатар хүбүүн Николай Петров болон бусад тухай hонин материал суглуулгые эмхидхэhэн байна. Тингэжэ hургуулиин музейдэ шэнэ hонин экспонадууд суглараа. Гадна тус музейдэ Николай Петровой нэрэ олгогдоо.

Александр Леонидовичай далайда дурлаhан дурлал Таловкын дунда hургуулиин эдир морягуудай зүрхэ сэдьхэлдэ hайн hайхан үрэhэ таряа. Эдир морягуудай хэшээл далайда бэшэ, хуурай газарта үнгэргэгдэдэгшье hаа, тэдэнэй сэдьхэлые суранзан шэнгеэр татадаг байна. Тус клубай хүдэлмэридэ хүбүүдhээ гадна, басагад хабаадалсана. Клубай шанга дүрим, заяг заршам үхибүүдтэ ехэтэ hайшаагдана. Мэдэгдээгүй холын нютагуудаар «далайн аяншалга» үнгэргэгдэжэ, эдиршүүлые ехэтэ хүхеэдэг. Номгон далайн vhан сэрэгшэдтэй клубай гэшүүд бэшэлсэдэг. Тиихэдэ hүүлэй хоёр жэл соо эдир морягууд тэдээндэ олон үдаа айлшаар ошоо. Бэшэг абалсадаг vhан сэрэгшэдтэй тэндэ уулзаhан байна. Тэдэнэй нэгэ уулзалга Номгон далайда ябадаг «Пионер Бурятии» гэжэ теплоходой табан жэлэй ойн баяртай тудалдаа.

Ёhотойл vhан сэрэгшэдтэй болоhон уулзалга, далайн шуургантай тэмсэл, албаяа hайнаар хэжэ байhан хүнүүдтэй танилсалга эдиршүүлэй сэдьхэлдэ мартагдашагүйгөөр хадуугдаа. Теплоход дээрэ хэды хоноходоо, шэрүүн аад, hонин мэргэжэлтэ хүнүүдтэй эдиршүүл ёhотойгоор ханилан нүхэсэhэн байна. «Пионер Бурятии» гэжэ теплоходой комсорг Андрей Солодянкин vhан сэрэгшэдтэй танилсуулан, ямараар алба хэжэ байhанаа харуулhан байна. Долоон метр утатай саарhан дээрэ ханын газетэ гаргажа. Совет Арминин үдэртэй дашарамдуулан амаршалжа, тэрэнээ эльгээhэн байгаа. Теплоход дээрэ байхадаа, үнөөхи ханынгаа газетые хаража, hонирхон гайхаhан, бахархаhан байна. «Манай шефтээ абаhан эдир морягууд» гэhэн стенд эмхидхэжэ, vhан сэрэгшэд дүү нүхэдэйнгоо ажабайдалые дүүрэнээр харуулhан байба. Тингэжэ Буряад оронойТаловка гэжэ бишыхан hууринай эдир морягуудай ажабайдал тухай анхаралтайгаар хөөрэhэниинь hурагшадай сэдьхэлдэ баhал баяр түрүүлээ.

Ванино гэжэ портдо «Пионер Бурятии» гэжэ теплоходой зогсохо саг дүүрэхэ тээшээ болоходо, эдир морягууд аха нүхэдтээ—шефүүдтээ хахасаха баатай болоо hэн. Сахалин аралда ошоhон тухайдаа эдир морягууд Миша Добрынин, Маша Дутова, Андрей Красовский болон бусад үхибүүд удаан саг соо дурдан hанаха байха. Тэрэ ошоходоо, Советская Гавань хотодо судна заhабарилгын заводто орожо хараhан, далайн сэнхир долгиие болон бусадшье гоё hайхан юумэ хараhан байна бшуу.

А. Л. Тунгусов булэгые хүтэлбэрилжэ ошоходоо, үшөө шухала зорилго урдаа табиhан байгаа. Тэрэнь юун бэ гэхэдэ, далайн албанай хэрэгтэй үхибүүдые дүтэ танилсуулга болоно. Эдир морягууд аха нүхэдтэеэ хамта теплоходой вахтада хэдэн удаа зогсоо.

— Хүн бүхэн сүүдхэ соо дүрбэн час соо вахтада зогсоhон байна. — гэжэ А. Л. Тунгусов хөөрэнэ. — Басагад теплоходой камбуза—кухнида хүдэлөө.

Эдир морягууд өөhэдынгөө нютагаархид—vhан сэрэгшэд тухай баян материал мүнөө үедэ суглууланхай. Анхандаа vhан сэрэгтэ алба хэhэн 50 гаран нютагаархид тухайдаа эдиршүүл планшет хэhэн байна.

«Костёр» журналай редакцитай, Номгон далайн vhан сэрэгэй газетэнүүдэй редакцинуудтай холбоо барисаа байгуулагданхай. Гадна «Буряадай залуушуул», «Прибайкалец» газетэнүүдтэй мүн лэ холбоотой юм.

Клубай хүдэлмэриин программа ехэ hонин байна. Далайн тамаралгын түүхэ, далайн замай агуухэ домог, СССР-эй vhан сэрэгэй флодой түүхэ болон бусад hонирхолтой юумэнүүдые эдиршүүл үзэнэ.

Клубай хэшээлнүүдэй программа хоёр жэл соо үзэгдэхэ ёhотой. Эдир морягуудай бэеын тамирые хүмүүжүүлэн бэлдэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Тиимэhээ эдир морягууд нэн түрүүн спортдо дуратай байха зэргэтэй. Холо ойрын газарнуудаар аяншалха үедөө эбтэй эетэй, бэе бэеэ аха дүү ёhоор дэмжэдэг байха зэргэтэй гэжэ багша А. Л. Тунгусов шабинартаа ойлгуулдаг. Эдир морягууд hуралсалдаашье амжалтатай, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй байдаг. Мүн тэдэнэр ном ехээр уншана.

Басагад юундэ энэ клубай хүдэлмэридэ хабаадана6? Шэнэ юумэ мэдэхэ эрмэлзэл, матросой hонин формо гэхэ мэтэ басагадайшье сэдьхэл зүрхые татаа бэзэ.

Эдир морягуудай эдэбхи үүсхэл үшөөл урагшатай hайн байг лэ гэжэ үреэхэ дуран хүрэнэ.

Е. ИРДЫНЕЕВА,
эдир аяншалагшадай республиканска станциин методист.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ШЭНЭ hУРГУУЛИ

ГУСИНООЗЕРСК. Урган хүгжэжэ байhан Гусиноозерск хотын, 6-дахи микрорайондо дунда hургуулиин шэнэ байшан ашаглалгада тушаагдаба. hуралсалай мүнөө үеын эрилтэдэ гүйсэд харюусамаар хэрэгсэлнүүдээр классай бүхы таhалганууд, тусхай кабинедүүдынь хангагданхай. Тусхайлбал, химиин кабинедтэ hурагша бүхэнэй столдо соргоор vhан дамжуулагдахаhаа гадна, хэшээлэй үедэ туршалгануудые үнгэргэхэ элдэб янзын аппаратура тодхогдонхой. Тобшолон хэлэбэл, hурагшадта hуралсалай эрхим эрхэ байдал түхеэрэгдөө. Иимэрхүүгээр физикын, математикын болон бусад кабинедүүд бэлдэгдэнхэй.

Мүн лэ шэнэ hургуулида үндэр hаруул сонхонуудтай актова болон спортивна залнууд, столово бии. hайнаар түхеэрэгдэhэн спортивна талмай, hурагшадай амарха, сэнгэхэ, тиихэдэ ботаникын хэшээлнүүдые үнгэргэхэ сэсэрлиг hургуулиин газаа талые гоёон шэмэглэнэ.

Гусиноозерскын 6-дахи микрорайоной, мүн дүтэ шадар ажаhуудаг 780 гаран хүүгэд тус hургуулида ябажа эхилэнхэй. Баян дүршэлтэй багшанар Арсений Васильевич Шулунов, Светлана Григорьевна Алтаева, Вера Федоровна Миткова болон бусад энэ hургуулида хүдэлнэ.

— Энэ hургуули Гусиноозёрскын табадахи дунда hургуулинь болоно. hургуулиин түхеэрэлгэ, хангалга мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ түгэс харюусана гэжэ тэмдэглэлтэй, — гээд городой арадай гэгээрэлэй таhагые даагша Валериан Дугаржапович Ринчинов хэлээ hэн.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

АЙЛШАЛАН ЕРЭНХЭЙ

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын кукольна театрайхид Зэдын райондо гастрольдо байна. Тэдэнэр П. Ж. Цыбановай найруулан табиhан «Хүнние hажааhан баабгай» гэжэ зүжэгые багашуулда харуулна. Артистнууд С. Цыренова, Л. Хамгушкеев, З. Очирова, Ж. Жербаев, С. Бабуева бусад багашуулые, мүн лэ ехэшүүлыешье баясуулна.

Кукольна театрайхид Сагаатай, Дээдэ ба Доодо Үшөөтэй, Ёнхор, Оёор, Бургалтай, Инзагата болон бусад hуурин тосхонуудаар ябажа, энэ зүжэгөө харуулха юм.

Б. ЦЫБИКОВ.

АЯЛГА ДУУНУУД ЗЭДЭЛНЭ

Совет ба гадаадын композиторнуудай зохёолнууд, урданай ород романснууд Номгон далайда, Берингын олтирог дээрэ зэдэлбэ. Петропавловск-Камчатскиин соёлой хүдэлмэрилэгшэд эндэхи хүн зондо искусствын hайндэр үнгэргөө юм.

hайндэрэй программа hонирхолтой, элдэб янзын байгаа гэжэ ТАСС-ай корреспондент мэдээсэнэ. Фортепианна ба дуунай концертнууд, бальна хатарай үдэшэнүүд үнгэргэгдөө. Соёлой байшангай фойе соо уран зурагта дуратайшуулда уран зурааша В. Шохиной бүтээлнүүдэй выставкэ дэлгээгдэhэн байгаа. Камчаткын түүхэдэ, тэрэнэй мүнөөдэрэй хэрэгүүдтэ «Шинии түрэл гэр» гэhэн тематическа үдэшэ зорюулагдаhан байгаа. Областной хүүгэдэй «Лымныль» («Онтохон») гэжэ куклануудай театрай зүжэгүүдые бишыхан харагшад орожо хараа.

«Город—хүдөө нютагуудта» гэhэн искусствын фестивальнуудай программын ёhоор эндэ эмхидхэгдэhэн концертнууд хадаа хүдөөгэй хүн зониие соёлой туйлалтануудтай танилсуулха аргануудай нэгэниинь болоно. Мэргэжэлтэ актернуудтай, уран зураашадтай, шүлэгшэдтэй хамта эдэ концертнүүдтэ hайн дуратай артистнууд хабаададаг байна. Городой айлшад хүдөөгэй hайн дуратанай коллективүүдтэ дуратайгаар туhалдаг юм. Жэшээнь, Берингын олтирог дээрэ тэдэнэр нютагай эдэбхитэдтэй хамта хэдэн концертын номер бэлдэжэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ зорюулhан байгаа.

(ТАСС).

СПОРТ · Спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

КУБОГАЙ ЭЗЭД ТОДОРБО

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар республикын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн «Труд» бүлгэмэй Спортын байшан соо боложо, долоон бүлгэмэй ба клубай 150 гаран барилдаашад хабаадаа.

Суглуулагдамал команданууд эдиршүүлэй, залуушуулай, эрэшүүлэй бүлэгүүдhээ бүридүүлэгдэбэ. Тиимэhээ тус мүрысөөн манай республика дотор барилдаашадай эдир халаанай хэр зэргэ ургажа байлгын харалга. спортын бүлгэмүүдтэ энэ зүйлэй ямараар хүгжөөгдэжэ байлгын гэршэ жэшээ болохо ёhотой hэн. Зүгөөр тэрэ хэдэн ушар шалтагаанаар урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаагүй.

Юуб гэбэл, мүрысөөн ехэл таарамжагүй сагта — хүдөөдэ алтан намарай халуун ажалай бурьялжа байхада, СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ бэлэдхэлэй үедэ үнгэргэгдэжэ, «Буревестник» болон «Урожай» бүлгэмүүдэй олохон бэрхэ барилдаашад хабаадабагүй. Ушар иимэhээ барилдаанай хибэс дээрэ тэнсүү шанга, hонирхолтой тэмсэл болобогүй.

«Трудовые резервы», «Динамо», «Урожай», «Буревестник» бүлгэмүүдэй суглуулагдамал коменданууд республикын кубогта хүртэхын түлөө гол түлэб мүрысэhэн байна.

Бусад уулзалгануудаа булюугаар шүүгээд, «Трудовые резервы» болон «Динамо» бүлгэмүүдэй команданууд түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараба.

Эдиршүүлэй бүлэгтэ илангаяа тэнсүү шанга тэмсэл боложо, «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэд 25:23 тоотойгоор шүүhэн байна. 7-дохи ГПТУ-гай hурагшад Т. Жаргалов, аха дүүнэр Андрей болон Константин Пестеревүүд, С. Хамаев, мүн бусад командадаа олон очко асараа.

В. Монсонов — Д. Халтанов хоёрой уулзалга илангаяа hонирхолтойгоор хүлеэгдээ hэн. Юуб гэхэдэ, эдэмнай ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ илалта туйлаhан, гоё hайхан арга дүрэтэй боложо ябаhан хүбүүд лэ. Ивалгын дунда hургуулиин hурагша Виктор Монсонов «Буревестник» бүлгэмэй Россин ба Түбэй соведүүдэй түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ шангай hуури эзэлhэн намтартай (теэд мүнөө юундэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй нэрэ хүндые хамгаалhаниинь ойлгогдоногүй). Доржи Халтанов («Динамо») 1-дэхи интернат hургуулиие энэ жэлдэ дүүргэhэн, эдиршүүлэй дундаhаа СССР-эй чемпионадта дүрбэдэхи, «Сельская жизнь» газетын шанда хүртэхын түлөө Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэдэг уласхоорондын заншалта мүрысөөндэ гурбадахи hууринуудые эзэлhэн байна. Дүршэл шадабаряар булюу Д. Халтанов 6 : 3 тоотойгоор шүүжэ ябатараа, нүгөөдэеэ ташаалдин хаяхадаа, нюргалдуулан унагаажа, илалта туйлаба.

Залуушуулай бүлэгтэ «Динамо» бүлгэмэй команда 24:12 тоотойгоор диилэhэн байха юм. Тус бүлгэмэй түлөөлэгшэд Хабитуев — Пильчиновые, Бардаханов — Шоболовые, Леонов — Петровые, Банзаргашеев — Шоповые бэлэхэнээр илаба.

Эдэ бүлгэмүүдэй эрэшүүлэй командануудай уулзалга ниитэ үрэ дүнгые шиидхэхэ ёhотой байгаа. Эндэ хибэс дээрэ болоhон тулалдаануудта динамынхид мүхөөгөө үгтэбэгүй. Хүнгэншэг шэгнүүртэ аха дүүнэр Баяр болон Буянто Дашибальжировуудай уулзалга суглараашадай анхарал татаба. «Динамо» бүлгэмые түлөөлдэг Буянто дүүшье hаа, спортын мастер болонхой, арга дүрөөрөө булюу юм. Тиимэhээ тэрэ очкогоор буляа.

«Динамо» бүлгэмэйхид В. Актинов — В. Гармаевые, В. Шестаков — Б. Жаргаловые, С. Мордовской — Галсановые, харин Г. Сындымеев («Трудовые резервы») Э. Ивахиновые шүүбэ. Гэбэшье hүүлшын гурбан шэгнүүртэ түлөөлэгшэдөө табижа шадаагүй дээрэhээ нёдондо жэл кубогта хүртэhэн «Динамо» бүлгэмэй суглуулагдамал команда 61:63 тоотойгоор шүүгдэжэ, хоёрдохи hуури эзэлээ.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй барилдаашад Буряадай АССР-эй кубогта хүртэбэ. «Буревестнигэй» түлөөлэгшэдые шүүжэ, «Урожайн» команда гурбадахи hууринда гараа.

Мүрысөөнэй түгэсхэлдэ барилдаанай талаар манай республикын элитэ мэргэжэлтэдтэй уулзажа, хөөрэлдэhэн байнабди. Ресспорткомитедэй дэргэдэхи Спортын мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулиин (ШВСМ) ахалагша тренер Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ В. В. Баймеев иигэжэ хөөрэнэ:

— «Буревестник» болон «Урожай» бүлгэмүүдэй суглуулагдамал команданууд эрхим hайн бүридэлөөрөө хабаадабагүй. Бүхы дүршэл шадабаритай спортсменүүдэй хабаадаа гээшэ hаань мүрысөөн бүри удха түгэлдэр, улам hонирхолтой болохо байгаа гэжэ hанагдана. Эндэ эдиршүүл илангаяа hайн hорилго бэлэдхэлтэй байhанаа харуулба. Аха дүүнэр Андрей болон Константин Пестеревүүдые, Аюр Цыдыповые (Хэжэнгэ), Аюр Бабуевые (Мухар-Шэбэр), Баяр Аюшеевые (Зэдэ) онсолон тэмдэглэлтэй.

Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрые даагша, педагогикын эрдэмэй кандидат С. В. Калмыков мүрысөөн тухай hанамжаяа хубаалдахадаа, иигэжэ мэдүүлээ:

— «Динамо» бүлгэмэй тренернүүдэй шэнэ гуримаар, зохёохы ёhоор хүдэлдэг байhан ушарые анхармаар. Ушарынь гэхэдэ, hүүлэй хэдэн жэл соо тэдэ бригадна гуримаар хүдэлнэ. Республиканска 1-дэхи интернат hургуулида өөhэдын бааза тогтоонхой. Залуу тренер Виталий Ивахинов эндэ амжалтатайгаар хүдэлнэ. Гадна тус бүлгэмэй мэргэжэлтэд, тренернүүд хүдөөгэй районуудаар ябажа, бэлигтэй бэрхэ эдиршүүлые элирүүлээд, энэ интернат hургуулида оруулжа, hорилго бэлэдхэлыень үргэлжэлүүлдэг байна. Түнхэнэй, Захааминай, Хэжэнгын, Яруунын районуудай hургуулинуудые шефтээ абаад, туhаламжа үзүүлнэ. hүүлэй үедэ «Урожай» бүлгэм спортын иимэ түбые Улаан-Үдын 2-дохи интернат hургуулида эмхидхээд, ажалаа ябуулжа байнхай. Үшөө тиихэдэ авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклубай залуу тренер Владимир Ангархаевай эдэбхитэй хүдэлмэриинь тэмдэглэлтэй...

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

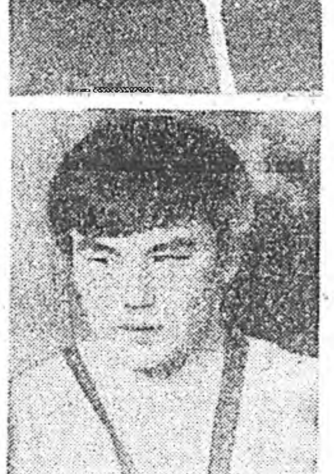

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: барилдаанай үе; спортын мастер Б. Гулгенов эдэбхитэй hайнаар барилдажа, «Урожай» бүлгэмэй нэрэ хүндые амжалтатайгаар хамгаалба; эдир хүбүүн А. Будаев («Динамо») бэрхэ барилдаашан боложо ябаhанаа харуулаа.

В. ПЛУТТЫН фото.

УРИЛДААНАЙ ХАРГЫ ДЭЭРЭ

Дундуур болон холын зайда урилдалгаар СССР-эй суглуулагдамал команда 1984 оной хүнгэн атлетикын сезондо hорилго бэлэдхэлээ Литвагай ССР-эй Друскининкай хотодо эхилбэ. Олимпиин наадануудай болохо жэлдэ бүхэсоюзна болон уласхоорондын мүрысөөнүүд январь hарада захалха юм.

Энэ хадаа США-гай Лос-Анджелес хотодо үнгэргэгдэхэ Олимпиин XXIII наадануудта бэлэдхэлэй түрүүшын шата болохо байна.

Буряадай мэдээжэ урилдаашад, «Трудовые резервы» бүлгэмэй, Олимпиадада бэлэдхэлэй түбэй хүмүүжэмэлнүүд, уласхоорондын классическэ училищиин hурагша Татьяна Позднякова, Александр Костецкий, Павел Яковлев, спортын мастер Евгения Ситникова гэгшэд СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагданхай.

* * *

Профсоюзай - комсомолой шанда хүртэхын түлөө хүнгэн атлетикын урилдаагаар Сибирь болон Алас-Дүрна зүгэй зонын мүрысөөн Новосибирск хотодо болобо. 17 область, хизаар болон автономито республикын суглуулагдамал командануд хабаадаhан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Кемеровскэ областиин, Алтайн хизаарай түлөөлэгшэд илалта туйлаба. Манай республикын урилдаашад 3-дахи hуури эзэлээ.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй Олимпиадада бэлэдхэлэй түбэй хүмүүжэмэлнүүд, спортын мастерта кандидат, Улаан-Үдын хоёрдохи техническэ училищиин hурагша Татьяна Гуринова 2000 метртэ урилдахадаа, 6 минута 50 секунда саг харуулжа, мүнгэн медаляар шагнагдаhан байна. Тэрэ залуушуулай дунда ороной суглуулагдамал командала кандидадаар ородог юм.

Владимир Шевляков 5 мянган метрые 15.23,9 минута соо гаталжа, гурбадахи hуури эзэлээ. Технологическа институдай студент Николай Петров энэ зайда 6-дахи hуури эзэлhэн байна. Сэлэнгын 22-дохи ГПТУ-гай hурагша Николай Дудин 3 мянган метртэ долоодохи hууринда гараа.

Мүнөө манай республикын түлөөлэгшэд октябриин 23-hаа Литвагай ССР-эй Паланг хотодо үнгэргэгдэхэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадахын тула hорилго бэлэдхэл хэжэ байна.

Б. МИРОМАНОВ.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНДА ХАБААДАХАНЬ

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар «Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Дагестанай АССР-эй ниислэл — Махачкала хотодо болобо.

РСФСР-эй габьяата тренер Г. Б. Баймеевэй hурган hоридог Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр спортын мастерта кандидат Александр Степанов, спортын мастер Михаил Елбаскин гэгшэд өөhэд өөhэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ илажа, Россин соведэй чемпионууд болобо. Энэ институт дүүргэhэн спортын мастер Юрий Матхонов бронзо медаляар шагнагдаhан байна.

Удаань студентнэрэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Минск хотодо дүүрэбэ. Технологическа институдай студент, спортын мастерта кандидат Валерий Балдуев, Юрий Матхонов гэгшэд эндэ онсо шалгаржа, түрүү hууринуудые эзэлhэн байгаа. Бэлигтэй залуу барилдаашад С. Замбалов, А. Степанов, В. Хандажапов гэгшэд 5-дахи, 6-дахи hууринуудта гараба. Тингэжэ тэдэнэр СССР-эй Кубогта хүртэхын түлөө Баку хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй наадандa хабаадаха зорилготойгоор мүнөө Минск шадархи «Стайки» гэжэ олимпийскэ баазада hорилго бэлэдхэл хэжэ байна.

Ж. БАТОМУНКОЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Ниитэ полит-үдэр» — түрүү бэшэг. «Шефүүд — хүдөөгэйхидтэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Таряан — манай гол ажалнай» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Советүүдэй орон: шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда: Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ зорюулагдаhан тематическа тусхай хуудаhан.

Гурбадахи хуудаhанда. М. Н. Хангаловай 125 жэлэй ойдо. «Багша, эрдэмтэн, ниитын ажал ябуулагша» — Д. Нимаевай статья. ТАСС-ай корреспондентнүүдэй материал. Хилын саанаhаа.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Соёлой hониной суглуулбари. Элдэб hониной дээжэ. Спорт. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

САГААН УЛАРИЛ

РЕСПУБЛИКА доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим газарта багаханаар сахан ороно. Баруун-хойноhоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. 5—10, зарим районуудта 0—5 градус дулаан байха.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Городой саад соо духовой оркестр наадана» — концерт. 10.15 — «Коля, Оля и Архимед» — мультфильм. 10.35 — «Впереди — океан» — телевизионно уран hайханай фильм. (3-дахи сери). 11.45 — «Родом из детства». А. Фадеевэй зохёолнууд. 12.25 — «Дорогой роботов» — телевизионно баримтата фильм. 12.55 — Шэнэ hонин. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — «Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүд. 16.35 — «Юлиус Фучик тухай хөөрөөн». 17.30 — «Дойна» гэжэ академическэ хоорой капеллын концерт.

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 18.45 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». Хүнэй сэдьхэл бодол. 19.15 — «Зураг бүхэндэнь — наран».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 19.55 — «Байгал».

Москва. 20.30 — Футболоор Европын чемпионуудай Кубогта хүртэхын түлөө, түгэсхэлэй мүрысөөн (1/8). «Раба» (Венгри) — «Динамо» (Минск). (2-дохи тайм). Венгриhээ дамжуулагдаха. 22.00 — «Время». 22.30 — «Таанадта, хүдөөгэй ажалшад» — концерт. 22.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Спартак».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Ехэ технис» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35 — 10.40 — М. Ю. Лермонтов. «Мцыри». 8-дахи класс. 10.10 — 11.15 — «ПТУ-гай hурагшадта». Астрономи. hара. 11.45 — «Манай саад». 12.15 — «Коринай ажал ябуулга». 13.00 — «Газарай эзэн байха» — телеочерк. 13.30 — Испан хэлэн. 14.00 — «Карл Маркс болон революционно Росси». 14.30 — «Петерс» — уран hайханай фильм. 16.10 — Шэнэ hонин. 16.15 — 17.20 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 17.20 — СССР-эй Гүрэнэй ород арадай академическэ хоорой концерт. 18.05 Соносхолнууд.

Москва. 18.15 — Ород хэлэн.

Улаан-Үдэ. 18.45 — «Модо бэлэдхэлэй талмай дээрэhээ хэгдэhэн репортаж» — киноочерк. 18.55 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал.

Москва. 19.30 — «Шухала хэрэг» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — «hургуулиин хонхын жэнгирhэнэй hүүлээр» — киноочерк.

Москва. 19.55 — «Эрдэм ухаанай hонин». 20.25 — Арфа дээрэ наадагдаха зүжэгүүд.

Улаан-Үдэ. 20.30 — Мультфильмнүүдэй программа.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Катерек» — мультфильм. 21.15 — «Танай бэшэгүүдээр» — хүгжэмтэ дамжуулга. 22.00 — «Время». 22.30 — «Гармония» — уран hайханай фильм.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ. ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор — 2-50-96. приемная — 2-54—54. зам. редактора — 2 68.08. зам редактора — 2-62-62. отв. секретарь — 2-50-52 секретариат — 2-66-76. отделы: партийной жизни — 2-34-05 пропаганды — 2-56 23 промышленности и строительства — 2-61-35. сельского хозяйства — 2-64-36. 2-63-86 советского строительства и быта — 2-69-58. культуры и школ — 2 60-21. 2 57-63 информации — 2-60-91. переводов — 2,54-93. писем и селькоров — 2 67-81. корректорская — 2-33-61 выпускающие — 2-35-95. отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. ...
Н-04648. Заказ № 241.